Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

серлало

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувла 1923 шера дена • ШОАТТА, 13 январь, 1979 шу. • № 6 (5982). • Мах 2 кепиг.

СИЙЛЕ ХИЙЛА ХЬАЛХАЛАТТАРИЙ!

КПСС обкома бюро, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совет, облсовпроф, ВЛКСМ обком кьемай 1978 шера районаша, колхозаша, совхозаша, механизированни отрядаша, бригадаша, звеньяша, колхозхошен совхозхой болхлошен пеьттанцара продукташ яхаран кийчъяран лелаьча социалистически яхье итогашка, хIъльта яхье котбаьннарш лаьрхIай:

Ялатий культураш яхаран кийчъяран

Котъаьннарг а лаьрхIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кхера тIе ЦIе Байракх еннай:

Наурски район

23097 гектар майдан хIора гектара тIера 26,5 ялат центнер даьккхад. Ялат доккхара социалистически декхараш 144,9, из пачхьалкхенга доккхара — 146 процент кхоьчашдаьд, районо IалашдаьД биззача боарама фу дIаоттадалга.

Грозненски района «Горячеисточненский» совхоз. 4130 гектар майдан хIора гектара тIера 291 центнер ялат даьккхад. Совхозо кхоьчашдаьд ялат доккхара социалистически декхараш 144, из пачхьалкхенга доккхара — 213 процент, IалашдаьД биззача боарама фу дIаоттадалга.

ХьажкIаш яхаран кийчъяран

Социалистически яхье котбаьннарг а лаьрхIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ еннай:

Боахамаш:

Шалински района «Шалинский» совхоз

Социалистически яхье котбаьннарг а лаьрхIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ еннай, эргIа йоьцаш йокха «Жигули» яха автомашинаш а хьожаеш ахчан совгIаташ деннад:

Механизированни отрядашта (бригадашта, звеньяшта)

1000 сом совгIатан эргIа йоьцаш йокха «Жигули» яха цхьаццa автомашини:

Наурски района «Красное знамя» яхача колхоза мехотряда. (начальник нов. Хасалиев А. М.)

800 СОМ СОВГIАТА

Шелковской района «Червленский» колхоза мехотряда. (начальник нов. Кулебакин К. Ф.);

Надтеречни района «Братский» совхоза мехотряда (начальник Гиназов К.);

500 СОМ СОВГIАТА

Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза мехотряда (начальник нов. Синчинов С. И.);

Шалински района «Шалинский» совхоза механизированни звенона (звеньевой нов. Мусаев С.).

Шекара свекла яхаран кийчъяран

Социалистически яхье котъаьннарг а лаьрхIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома сийлен грамоташ еннай:

Шалински район

3920 гектар майдан хIора гектара тIера 252 центнер шекара свекла яьккхай, шекара свекла яккхара социалистически декхараш 118,3, из пачхьалкхенга йохкара—110 процент кхоьчашдаьд.

Шалински района «Шалинский» совхоза

ХIора гектара тIера 524 центнер шекара свекла яьккхай, шекара свекла яккхара социалистически декхараш 210, из пачхьалкхенга йохкара — 201 процент кхоьчашдаьд.

Социалистически яхье котбаьннарг а лаьрхIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ еннай, эргIа йоьцаш йокха «Жигули» яха автомашинаш а хьожаеш ахчан совгIаташ деннад.

Механизированни отрядашта (бригадашта, звеньяшта)

1000 сом совгIатан эргIа йоьцаш йокха «Жигули» яха цхьаццa автомашини.

Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза механизированни бригадана (бригадир нов. Поршоев З. И);

800 СОМ СОВГIАТА

Шалински района «Шалинский» совхоза звенона (звеньевая нов. Гласова С.);

Шалински района «Джалка» совхоза звенона (звеньевой нов. Зайнабдинов М.);

500 СОМ СОВГIАТА

Грозненски района «Кулерниский» совхоза звенона (звеньевой нов. Макалов А.);

Гудермесски района «Дружба» совхоза звенона (звеньевая нов. Бимурзаева Б.).

Бацадаараши коартолаши яхаран кийчъяран

Социалистически яхье котбаьннарг а лаьрхIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ еннай:

Грозненски район

2758 гектар майдан хIора гектара тIера 146,6 центнер бацадаараш даьккхад, 50100 тонн пачхьалкхенга деллад, план 36200, хIъльта социалистически декхараш 36500 тонн йолча.

Боахамаш:

Грозненски района «Юбилейный» совхоз — бацадаараша;

Сунженски района «Путь к коммунизму» яха колхоз — коартолаша;

Социалистически яхье котбаьннарг а лаьрхIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ еннай, эргIа йоьцаш йокха «Жигули» яха автомашинаш а хьожаеш ахчан совгIаташ деннад.

Механизированни отрядашта (бригадашта, звеньяшта)

1000 сом совгIатан эргIа йоьцаш йокха «Жигули» яха цхьаццa автомашини.

Сунженски района «Ассиновский» совхоза бацадаараш бригадана (бригадир нов. Грибенюк М. И.);

Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза мехотряда (начальник нов. Козлов В. А.);

800 СОМ СОВГIАТА

Грозненски района «1 Мая» совхоза бригадана (бригадир нов. Черников Н. Т.);

Ачхой-Мартановски района «Урожайный» совхоза бригадана (бригадир нов. Янгульбаева З.);

500 СОМ СОВГIАТА

Шалински района «Московский» совхоза бригадана (бригадир нов. Шидаев У.);

Сунженски района «Победа» яхача колхоза бригадана (бригадир нов. Бубликова Е. А.);

Назрановски района «Экажевский» совхоза звенона (звеньевой нов. Аушев Ю. М.).

Соми комсаши яхаран пачхьалкхенга йохкаран

Социалистически яхье котъаьннарг а лаьрхIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ еннай.

Районаш:

Урус-Мартановски

Социалистически декхараш 4650 тонн йолча. План 4400, йолча пачхьалкхенга ехкай 7859 тонн сом.

Сом баккхара валлов план районо кхоьчашдаьд 155,4 процент.

Гудермесски:

ХIора гектара тIера 70,1 центнер комсаш яьхай, пачхьалкхенга уж йохкара план 177 процент кхоьчашдаьд.

Боахамаш:

Ленински района «Родина» яха совхоз — сомашта;

Наурски района «Комсомольский» совхоз — комсашта.

Социалистически яхье котбаьннарг а лаьрхIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ еннай, эргIа йоьцаш йокха «Жигули» яха автомашинаш а хьожаеш ахчан совгIаташ деннад.

Бригадаш, отрядаш, звеньяш

1000 сом совгIатан эргIа йоьцаш йокха «Жигули» яха цхьаццa автомашини.

Гудермесски района «Новогрозненский» совхоза комсаш лелочу бригадана (бригадир нов. Насуханов Б.);

Сунженски района «Ассиновский» совхоза бошмаш лелочу бригадана (бригадир нов. Тищенко Я. М.).

800 СОМ СОВГIАТА

Гудермесски района «Новогрозненский» совхоза бригадана (бригадир нов. Ахматханов);

Наурски района «Калиновский» совхоза бригадана (бригадир нов. Лесникова Л. С.);

Урус-Мартановски района «Мичурина цIерагIча совхоза бригадана» (бригадир нов. Янаева Т.);

Ачхой-Мартановски района «Новосельский» совхоза бригадана (бригадир нов. Тепсуркаев М.).

500 СОМ СОВГIАТА

Надтеречни района «Новогорский» совхоза бригадана (бригадир нов. Юсупов И.);

Наурски района Калинина цIерагIча колхоза бригадана (бригадир нов. Бондарева К. М.);

Шалински района «Московский» совхоза бригадана (бригадир нов. Магомадов Х.);

Сунженски района XX партсъезда цIерагIча колхоза бригадана (бригадир нов. Моисеенко В. М.).

Тхьамка даккхаран кийчдаран

Тхьамка даккхаран из пачхьалкхенга доххаран лелаьча социалистически яхье котбаьннарг а лаьрхIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ еннай:

Ножай-Юртовски района А. Шерипова цIерагIча колхоза.

Социалистически яхье котбаьннарг а лаьрхIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ еннай, эргIа йоьцаш йокха «Жигули» яха автомашинаш а хьожаеш ахчан совгIаташ деннад.

Бригадаш, отрядаш, звеньяш

100 сом совгIатан эргIа йоьцаш йокха «Жигули» яха цхьаццa автомашини.

Ножай-Юртовски района А. Шерипова цIерагIча колхоза тхьамка лелочу бригадана (бригадир нов. Мудушев С.).

800 СОМ СОВГIАТА

Ведени района XXII партсъезда цIерагIча колхоза тхьамка лелочу звенона (звеньевая нов. Зелимханова Н.).

Производстве хьалхалаттараш

Лаьттанцара продукцеш дуккхаа яхара лелаьча социалистически яхье котбаьннарг а лаьрхIа КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ еннай, хIъльта иштта 100 сомага кхоьчу мах бола совгIаташ а деннад:

Абуева З. — Урус-Мартановски района «Горец» совхоза свеклаш лелаер;

Арсанукаева Р. — Сунженски района «Ассиновский» совхоза болхло;

Аюбов В. — Наурски района «Красное знамя» яхача колхоза комбайнер;

Бекоева Д. — Назрановски района совхоз-техникума свеклаш лелаер;

Бегиева К. — Гудермесски района «Новогрозненский» совхоза болхло;

Гайрбекова Х. — Шалински района «Джалка» совхоза свеклаш лелаер;

Гараева М. — Назрановски района «Назрановский» совхоза свеклаш лелаер;

Жукурова К. — Советски района «Ленинский путь» яхача совхоза тхьамка лелаер;

Козловский Ф. — Малгобекски района «Кавказ» яхача совхоза тракторист-машинист;

Кривошеева Н. — Сунженски района «Победа» яхача колхоза колхозхо;

Космынина А. — Грозненски района «Пригородный» совхоза сом лелабер;

Мацаева А. — Грозненски района «Кулерниский» совхоза свеклаш лелаер;

Музалаева К. — Наурски района «Комсомольский» совхоза болхло;

Нечепуренко Н. — Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхоза комбайнер;

Нухаев Д. — Гудермесски района «Терек» совхоза свеклаш лелаер;

Нутаев Л. — Шелковской района «Коминтерн» колхоза комбайнер;

Пицик Н. — Шелковской района Ленина цIерагIча колхоза тракторист-машинист;

Сембаева О. — Урус-Мартановски района «Гехинский» совхоза свеклаш лелаер;

Сайтханова Б. — Ножай-Юртовски района Калинина цIерагIча колхоза тхьамка лелаер;

Сельмурзаева А. — Ачхой-Мартановски района «Бамутский» совхоза болхло;

Таиланова Х. — Шалински района Куйбышева цIерагIча колхоза свеклаш лелаер;

Тимчев Б. — Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза комбайнер;

Тутаев В. — Наурски района «Красное знамя» колхоза комбайнер;

Темирбулатова Р. — Надтеречни района «Братский» совхоза болхло;

Хомякова Н. — Грозненски района «1 Мая» колхоза колхозхо;

Цадаева З. — Шалински района «Шалинский» совхоза свеклаш лелаер;

Цабаева Б. — Ножай-Юртовски района А. Шерипова цIерагIча колхоза тхьамка лелаер;

Хамидов И. — Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза тракторист-машинист;

Ибазаева Ч. — Ведени района Ленина цIерагIча колхоза тхьамка лелаер;

Эльмуркаева А. — Ведени района Орджоникидзе цIерагIча колхоза тхьамка лелаер;

Абдаев Ш. — Ачхой-Мартановски района «Овощевод» совхоза тракторист-машинист;

Арсанукаева Р. — Сунженски района «Ассиновский» совхоза бацадаараш лелаер;

Ахмадова С. — Урус-Мартановски района Мичурина цIерагIча совхоза свеклаш лелаер;

Абуева З. — Урус-Мартановски района «Горец» совхоза свеклаш лелаер;

Ахмадов М. — Шалински района Куйбышева цIерагIча колхоза тракторист-машинист;

Батмирзаев А. — Грозненски района Ленина цIерагIча колхоза тракторист-машинист;

Барханоева А. — Назрановски района совхоз-техникума свеклаш лелаер;

Бачуркова М. — Советски района Кирова цIерагIча колхоза тхьамка лелаер;

Генаев М. — Надтеречни района «Круглолесский» совхоза тракторист-машинист;

Ганижева С. — Назрановски района «Мелк» совхоза свеклаш лелаер;

Гарсаева А. — Ножай-Юртовски района Х. Нурадилова цIерагIча колхоза бацадаараш лелаер;

Ганиева Л. — Сунженски района «Заветы Ильича» колхоза тхьамка лелаер;

Дадаева А. — Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза свеклаш лелаер;

Дакаев Н. — Гудермесски района «Терек» совхоза тракторист-машинист;

Дибижева Т. — Советски района «Новая жизнь» колхоза тхьамка лелаер;

Ерошкин В. — Шелковской района «Коминтерн» колхоза дуга лелаер;

Байгаева М. — Ведени района Орджоникидзе цIерагIча колхоза тхьамка лелаер;

Хамбиева З. — Ведени района XXII партсъезда цIерагIча колхоза тхьамка лелаер;

Зинаев З. — Надтеречни района «Надтеречный» совхоза тракторист-машинист;

Зубарев А. — Сунженски района «Путь к коммунизму» колхоза комбайнер;

Зинаев К. — Шалински района «Шалинский» совхоза свеклаш лелаер;

Исаева У. — Наурски района «Советская Россия» совхоза болхло;

Касумова С. — Надтеречни района «Новогорский» совхоза болхло;

Линев Н. — Шелковской района «Красный пахарь» колхоза тракторист-машинист;

Латышев А. — Шелковской района «Путь к коммунизму» колхоза дуга лелаер;

Миронченко Н. — Наурски района «Наурский» совхоза комбайнер;

Минаева А. — Наурски района «Россия» колхоза сом лелабер;

Минаева Б. — Ножай-Юртовски района Орджоникидзе цIерагIча колхоза тхьамка лелаер;

Латаев М. — Шалински района Куйбышева цIерагIча колхоза тракторист-машинист;

Лямина Г. — Грозненски района «Горячеисточненский» совхоза комбайнер;

Маковкина В. — Сунженски района «Победа» колхоза сом лелабер;

Мишустина Е. — Сунженски района XX партсъезда цIерагIча колхоза сом лелабер;

Магомадова Х. — Шалински района «Автуринский» совхоза свеклаш лелаер.

Магомадова А. — Шалински района XX партсъезда цIерагIча колхоза свеклаш лелаер;

Магомадова Т. — Шалински района Ленина цIерагIча колхоза свеклаш лелаер.

Матмадмирзоева А. — Советски района «Ленинский путь» совхоза тхьамка лелаер;

Нетапчев В. — Наурски района Калинина цIерагIча совхоза комбайнер;

Коримова С. — Ведени района XXII партсъезда цIерагIча колхоза тхьамка лелаер;

Оздамиров И. — Урус-Мартановски района «Гехинский» совхоза шофер;

Салимова Х. — Наурски района «Комсомольский» совхоза болхло;

Сельбиходжиева А. — Ножай-Юртовски района Гагарина цIерагIча колхоза тхьамка лелаер;

Темирсултанова У. — Ножай-Юртовски района XX партсъезда цIерагIча колхоза тхьамка лелаер;

Уласв Б. — Грозненски района «Загорский» совхоза комбайнер;

Хасиева В. — Урус-Мартановски района «Труд» совхоза бацадаараш лелаер;

Хамзатова П. — Грозненски района «60 лет Октября» совхоза сом лелабер;

Хулахаева З. — Назрановски района «Назрановский» совхоза свеклаш лелаер;

Хаутиев Х. — Назрановски района «Назрановский» совхоза свеклаш лелаер;

Цоцушева М. — Гудермесски района «Новогрозненский» совхоза свеклаш лелаер;

Чернова Е. — Грозненски района «1 Мая» колхоза бацадаараш лелаер;

Шумак Л. — Надтеречни района «Знаменский» совхоза болхло;

Шамиев П. — Ленински района «Родина» совхоза шофер;

Энгиноев Н. — Малгобекски района «Малгобекский» совхоза тракторист-машинист;

Янарков У. — Гудермесски района «Восточный» совхоза болхло.

МАХ БОАЦАЧА ТУРИСТИЧЕСКИ ПУТЕВКАШЦА

Абсабекова С. — Ачхой-Мартановски района «Бамутский» совхоза болхло;

Абсабеков М. — Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза тракторист;

ХАЛКЪА ТЕШАМ БЕННАРАШ

Вай республике, берригача мехка а санна, барт-цхьоагIо цаI йолчен советски нах ленински партена гонахъа кхотабеннача хьале чаккхьюлаш я СССР Лаккхехьарча Советe депутаталла харжа кандидаташ оттабаре йола хоржамашта хьалхара собранеш.

...Карабулак поселок. цIейта санна кийчъьай ВЛКСМ 40 шу дизара цIерагIа клуб.

Актови зал тIаьнк аьнна хьалъюз «Iаьрка дошуа» доахараша — «Сунжанефть» НГДУ къахьегамхоша.

СССР Лаккхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттавара йола хоржамашта хьалхара собрани хьаелл профсоюза промысловы комитета председатела М. И. Соломатина. Цо къамаьл де доаш лу вышкомонтажника-электромонтера А. Н. Степанова. Цо аьлар:

— Вай тахан гулденнад, конституционни бокъонах пайда а эцаш, мехка лаккхерча законодательни органе вахийта викал белгалваккхара. Вай коллектива цIерагIа аз предложени лу Нохч-ГIалгIай АССР-гара № 673 йолча Ачхой-Мартановски хоржамий округе гIолла СССР Лаккхехьарча Совета Къамий Советe депутаталла харжа электромонтер Самойленко Александр Иванович оттаве.

Ораторо гулбеннарашта дIайовзийт 1975 шера дена КПСС член волча А. И. Самойленко биографи.

Къахьегама вахар дIадолладаьд цо шийн 17 шу даьлча гIоне «Сунжанефть» НГДУ. Цига хилар из ше Советски Эскара мугIарашка гIулакх де ваххалца. Даьхенна хьалхашкара шийн декхар кхоачашдаь ваьлча юха а НГДУ электрооборудовании электроскабжении яра йолча прокатно-ремонтни участке болх бе отт из.

А. И. Самойленко шийн декхар дика доазаш ва. электрооборудованена ханнахьен диниск ремонт еш ва.

Нов. Самойленкос коллектива а района а общественни вахаре хьинаре дакъа лоац. из «Сунжанефть» НГДУ партиома а профсоюза промыслови комитета а член ва, Сунженски районни партийни комитета член ва, халкъа депутатий Карабулакски поселкови Совета депутат ва.

А. И. Самойленко СССР Лаккхехьарча Советe депутаталла харжа кандидаталла оттавара йола предложени хьаллаьцар собране къамаьлаш даьча управлене партнома секретара Б. Ф. Власова, ЖКК инженера А. А. Аушевас, скважинашта напремонташ ека цехa мастера Г. Е. Павлова, бурундеттачо В. П. Кремнина, управлене начальника заместителa В. Г. Карташева.

Собране довзъоцхоша массава цхьан дагара а волаш соцам бир: Нохч-ГIалгIай АССР-гара № 673 йолча Ачхой-Мартановски хоржамий округе гIолла СССР Лаккхехьарча Совета Къамий Советe депутаталла харжа «Сунжанефть» НГДУ электромонтер **Самойленко Александр Иванович** оттаве.

* * *

Дукха нах вIашагIкхийттабар Наурски района Калиновски станица культура ЦIагIа.

Хоржамашта хьалхара собрани хьайийллар Ленина цIерагIча колхоза профкома председатела Л. В. Жуковас. Эггара хьалха къамаьл де доаш лу № 1 йолча мехотряда начальника А. П. Беляковайна. Цо предложени лу Нохч-ГIалгIай АССР-гара № 675 йолча Наурски хоржамий округе гIолла СССР Лаккхехьарча Совета Къамий Советe депутаталла харжа мехотряда трактористка къона коммунист, коммунистически къахьегама ударник Н. С. Финогенова оттае.

— Надежда Сергеевна, — аьлар нов. Беляковас, — производстве хьалхалаттар я. Итт класси тIаьккха юртара профтехучилищел йистеяьннахьчул тIехьагIа тхоца из болх беш йола кхо шу даьлнад. ХIара шера социалистически яхье котъюлаш хьайоагIа из.

Л. А. Беляковас яь предложени хьаллаьцар собране къамаьлаш даьча колхоза партнома секретара П. Г. Подлесне, комсомола комитета секретара Э. В. Махмудова, кхычар.

Собране хиинчар массане а цхьа дог-уйла йолаш соцам бир: Нохч-ГIалгIай АССР-гара № 675 йолча Наурски хоржамий округе гIолла СССР Лаккхехьарча Совета Къамий Советe депутаталла харжа **Финогенова Надежда Сергеевна** оттае.

* * *

Чанхъьннай СССР Лаккхехьарча Советe хоржамаш дира хетаь Нохч - ГIалгIай пачхьалкхен университета коллектива хоржамашта хьалхара собрани. Из хьайийллар профсоюза моттигерча комитета председатела А. Д. Манкиева.

Къамаьл де доаш лу проректора Х. И. Ибрагимовна. Цо предложени лу Нохч-ГIалгIай АССР-гара № 668 йолча Ленински хоржамий округе гIолла СССР Лаккхехьарча Совета Къамий Советe депутаталла харжа возаш вола советски поэт С. В. Михалков оттаве.

С. В. Михалков дуккхача стихай, басней, пьесий, киносценарей автор ва. Из Социалистически Къахьегама Турпал а Ленински преме лауреат а ва. Цунна иштта еннай кхоъ Ленина орден, Октябрьски революце, ЦIеча Байракха, ЦIеча Седкъа орденаш а дукха медалаш а.

С. В. Михалкова кандидаталла оттавара предложени хьаллаьцар ассистента Н. О. Осиповас, ВЛКСМ комитета секретара Л. Касаева, партнома секретара М. М. Пархоменкос, студента М. Элзинова.

Собране соцам бир: № 668 йолча Ленински хоржамий округе гIолла СССР Лаккхехьарча Совета Къамий Советe депутаталла харжа **Михалков Сергей Владимирович кандидаталла** оттаве.

* * *

Хоржамашта хьалхара собрани хилар «Ачалукский» совхозе. Из хьайийллача рабочкома председатела М. Э. Бисултанова къамаьл де доаш лу Социалистически Къахьегама Турпала, хьажкIаш лелаечоа Ш. Х. Гайтамировна.

Коллектива цIерагIа цо предложени лу СССР Лаккхехьарча Советe депутаталла харжа СССР оборона министра заместитель, эскара инарал Алтунин Александр Терентьевич оттаве.

40 шу да А. Т. Алтунин Советски Эскаре гIулакх деш вола. Фашистски гIаьрахоща тIом лаьттача шерашка дехале гIулакхаш карагIдувларах Советски Союза Турпала цIи еннай цунна, иштта шишша Ленина, ЦIеча Байракхи орденаш, Александр Невске, ЦIеча Седкъа орденаш а медалаш а луш белгалдаьккхад из.

А. Т. Алтунин КПСС ЦК член а кхоалагIа хержача СССР Лаккхехьарча Совета депутат а ва.

Собране соцам бир: № 672 йолча Грозненски юрта хоржамий округе гIолла СССР Лаккхехьарча Совета Къамий Советe депутаталла харжа СССР оборона министра заместитель, эскара инарал **Алтунин Александр Терентьевич** кандидаталла оттаве.

* * *

Дукха нах гулбеннабар «Автуринский» совхозе хиинача хоржамашта хьалхарча собране. Из хьайийллар рабочкома председатела В.-Х. Абумуслимова. ТIаьккха къамаьл даьча партнома секретара Ш. Даудова предложени лу мехка лаккхерча органе вахийтара СССР халкъа артист Эсамбаев Махмуд Алисултанович оттаве.

ГIоравьнача артиста карагIдаьннарий дахьа мах баьб Даьхено. Цунна еннай шиъ Къахьегама ЦIеча Байракха орден, дукха медалаш. Цох хиннав РСФСР, Киргизе, Дагестана, Кьилбаседа ХIирийчен, Нерсий-Балкхаройчен, Нохч - ГIалгIайчен халкъа артист.

Собране массана цхьан дагара а волаш соцам бир № 678 йолча Шалински хоржамий округе гIолла СССР Лаккхехьарча Совета Къамий Советe депутаталла харжа СССР халкъа артист **Эсамбаев Махмуд Алисултанович** кандидаталла оттаве.

Окружной хоржамий комиссешка

№ 398 йолча Гудермесски хоржамий округе гIолла СССР Лаккхехьарча Совета Союза Советe хоржамаш дара йолча окружной хоржамий комиссе заседани хилар.

Комиссе председатела Л.-А. К. Давлетмурзаева дийцар «СССР Лаккхехьарча Советe хоржамаш дарах» долча Закона тIаьи хоржамаш дара йолча Центральни хоржамий комиссе дайтача письмо тIаьи хьадоагIа декхараш.

Комиссе чIоагIйир балха план, хоржамашта кийчо ярца дувзаденна цхьадола декхараш къоастадир, хоржамий участкай нумераци йир.

№ 398 йолча Гудермесски хоржамий округе гIолла СССР Лаккхехьарча Совета Союза Советe хоржамаш дара йолча окружной хоржамий комиссе адрес: г. Гудермес, 366900, Гудермесски горисполкома здани, телефонаш 0-17; 5-95.

* * *

Иштта чаккхъьннай СССР Лаккхехьарча Совета Къамий Советe хоржамаш дара № 674; 676 йолча Назрановски Ножай-Юртовски окружной хоржамий комиссей заседанеш а.

Комиссей членашта дIадовзийтар «ИтталагIа хоржача СССР Лаккхехьарча Советe деча хоржамашта кийчо яран уж чакхдахаран йолча окружной хоржамий комиссей балхах» Центральни хоржамий комиссе дайта письмо, балха планаш чIоагIйир, хоржамий участкашта нумераци йир.

№ 674 йолча Назрановски окружной хоржамий комиссе адрес: г. Назрань, КПСС Назрановски райкома здани. Телефон 25-79.

№ 676 йолча Ножай-Юртовски окружной хоржамий комиссе адрес: Ножай-Юрт, КПСС Ножай-Юртовски райкома здани, телефон 2-15-00.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ТОАДЕ БОАХАМА КУЛГАЛДЕЛГА

Чакхдаьлнад иттлагIча пятилетна кхоалагIа шу. КПСС XXV съездо белгалдаьккха декхараш кхочушдеча дуккха дараш карагIдаьнинад цу шера МагIалбикерча къахьегамхошта. Хенал хьалха, дIадахача шера 25-ча ноябре, кхочашьйна района промышленносто пятилетка кхаь шера планаш. Пачхьалкхен планах совгIа даьккхад 37 эзар тонн мекхдаьтта, 97 эзар тонн бензин, 2804 метр бурув техад кхаь шера планал совгIа, цу ханачуьъ планал совгIа 2,5 миллион сома пайда беьб промышленни предприятеша.

Цу толамех къахьтта доккха дакъа доалл Вознесенскерча газ чакхйоалча завода, «Малгобекнефть» НГДУ, бурув тохара балхий управлене, маьхк еча а минеральни хий кийчдеча а заводий, иштта кхьйолча предприятей коллективашкарча къахьегамхой.

Районерча коммунисташ, берригача къахьегамхоша чIоагIа дегаш гIоэдаларца, къахьегама хьинар айдаларца тIаяйццай КПСС ЦК ноябрьски (1978 ш.) Пленума, СССР Лакхехьарча Совета иттлагIча сессе решенеш. Цар тIа белгалдаькхад иттлагIа пятилетка кхоачашъеш карагIдьнинараш, дIахо кхоачашде дезаш хьалхашка латта декхараш, уж толамца кхоачашдара наькъаш.

Къаьгга из белгалдоаккхаш, карагIдьнначуй критически мах беш, боахама партийни кулгалделга дIахо тоадара наькъаш къовстадеш чакхъяьлар КПСС ЦК ноябрьски Пленума балха итогашта, цуй решенешка а цига новкъоста Л. И. Брежневи дьача къамаьлага а хьежжа городерча партийни организацеи хьалхашка оттача декхарех лаьца хинна КПСС МагIалбика горкома аргIанара пленум.

Цу дешах доклад яьча КПСС МагIалбика горкома хьалхарча секретара П. Г. Кащеева, пренешка къамаьлаш дьача коммунисташа кертера уйла тIайохийташ дийцар карагIдьнна толамаш дIачIоагIдаре. Йолаш мел йолча торонех бизагIа пайда эцара, балха эффективность а къахьегама овсарле а лакхъяра, боахама партийни кулгалделга белггала тоадара дешаш.

ХIара шера районерча промышленносто пачхьалкхен планаш кхочашйой а белгалдьнкхар пленуме, продукци арахецара а из маьхалъякхара я боарам хьалхарта шерашка хишачул лакхбе вIаштIехьдаьннадац цун. Цхьаццайолча предприятешка кхоачашдиц къахьегама овсарле лакхъяра декхараш, геттара лоха ба керттерча фондех пайда эцара боарам. ЧIоагIа эсала лел районе серокодород доалла мехкдаьтта хьаданкха торо лургйола гIирсаш вIаштIехьдоахилга.

ЧIоагIа уйла тIайохийташ дийцар пленуме цхьаццайолча предприятей планаш, тIаийду социалистически декхараш цар йолаш йолча торонели района хьаштелк таьнна доахагIа, хьалхашка латтача декхарашца айхха дувзанза хилар. Из дика ду «Малгобекмежрайгаз» треста, Ачалкхерча минеральни хий кийчдеча завода, транспорта предприятей, кхьйолча учреждений балхага хьежача.

Масала, «Малгобекмежрайгаз» тресто 186 процент кхоачашъяй 1977-ча шера нах чубехача фусамашка газ чуйиллара план. ХIаьта а цу шерарча плана боарамах мера дац дIадахача 1978-ча шера газовикаша шоашта хьалдашка оттадаь декхараш. Кхы дукха лаьхдаьдац цар уж ух шера а. ХIаьта бахача наьха цIеношка газ чуйилла еэаш йола моттигаш дукха я. Бахача наьха цIеношка газ чуйиллара боарам шоаза — кхоаза лакхбе торонаш я треста. Цхьабакъда, цу деша йоахо иц треста кулгалхоша.

Ух шера хIара бетта планаш кхоачаш а тIехкхоачаш а еш хьайоагIа Ачалкхерча минеральни хий кийчдеча завода коллектив а. Цхьабакъда, из цун вIаштIехьдоал хий чудоттача технологически шин линех ух шера болх беш цаI мара йоацацехьа а. Цу шинне а болх беш хилча продукци арахецара боарам шоаза лакхбе торонаш я завода. Из тахнилца деш дац. Ачалкхера минеральни хий вай республике меттел беррагача мехка а лоархIаш хоатташи доллашехьа.

ХIара шера пачхьалкхен планаши тIаййца социалистически декхараши кхоачашдеш хьайоагIача предприятешта юкъе я МагIалбикера транспортни организацеш. ХIаьта а цар Iалашдац хинмахьа нах дIа-юха бигара, мухь дIа-хьа кхахьара декхараш. Пленуме белгал ма-даккхара, автотранспортни предприяте балха алхха дIадахача цхьан шера 800 совгIа моттиг хиннай мехкдаьттахой, бурувдеттараш балха дIабугача, балхара цIабоалабеча автобусаш тIехьайоалаш е вIалла ца луш. Иштта дукха кхоачамбоацараш да кхьчи юрташка, городашна нах дIа-хьа кхувлача а. Алхха цхьан шера 1082 моттиг хиннай МагIалбикерча технологически транспорта управлене балха лаьрххIача хана городерча предприятешта автомашинаш, автобусаш, кхьйола технологически машинаш ца луш.

Докладчика а пленуме къамаьлаш дьача НГДУ мастера М. М. Монахова, УБР бурувдеттачо В. А. Абозина, Вознесенскерча газ чакхйоахача завода партбюро секретара В. Н. Чиркова чIоагIа критика еш бийцар ОРС-а, райпо, маьхк еча завода болх. Иштта цар белгалдаьхар предприятешта материально-техническе Iалашо ечара цIенхаштара кхоачамбоацараш а.

ЧIоагIа новкъа хеташ белгалдаьнкхар пленуме городерча керттерча предприятешка — «Малгобекнефть» НГДУ, УБР, ВГПЗ рационализаторий болх белггала лаьгIбалийта хилар, технически прогресс Iалашъеча рационализаторийи изобретателийн болх боккха лоархIам болаш хилар.

ЦIенхаштта дийцар пленуме юрта боахамера кхоачамбоацараш. Районо кхоачашдаьдац пятилетка кхоалагIча шера пачхьалкхенга ялат, дулх, тенагаш дохкара декхараш. ДIадахача шу йиъ миллион сома эе деш чакхдаьккхад районерча совхозаша. Эттара хьалха цу юкъе я «Алханчуртский», «Малгобекский», «Советский» совхозаш. Масала, дIадахача шера «Алханчуртский» совхоза коллективо дулх даккхарен из пачхьалкхенга дохкарен ах план а кхоачашъяьяц. Цу коллектива бехкагIа иттлагIча пятилетка хьалхарча кхаь шера 1400 тонн дулх пачхьалкхенна дIа ца луш тIадисад района. Лоха я цу боахамашка кхаш леладара культура а. Керттерча даьхе из бахьан долаш да цу совхозашна соахка геттара лоха хьувкъам чуэцар. ХIара гектара тIара 10,5—13,3 центнер мара яьнкхаш укказа, доалахарча боахамашка 26—21 центнер йолаш ялаташ чуйицача.

— ЧIоагIа харцахьа гIулакх да, — аьлар пленуме къамаьл дьача «Кавказ» совхоза директора П. А. Вусева, — планаш хувцилга. ХIаьта уж тхона массехказза къоастальй. Шу дIадалулча хана цхьа планаш хул. Царга хьежжа социалистически декхараш тIаэц боахамашка. ХIаьта шу чакхдоалача хана кхьйола планаш хул.

Цу хьалашка шоай де дезар малагIа да ца ховш бус кхаши хьайбаши леладераш, доклу пачхьалкхен плайни лоархIам. Доккха зулам доал дикагIа болх бераштa планаш лакхъеш вогIа болх бераштa уж кIезигъеши хиларах. Цул уйла е эза боахама кулгалдеча республикерча органаша.

Керттера лостам комсаш леладелга а болаш, районе ерда вIашагIехьача совхоэий къахьегамхой эттара дукхагIа сагото еш дола дешаш дар Г. Ахриева цIерагIча совхоза директора С. А. Будаева пленуме айдараш. Цо белгалдаьнкхар къоначa боахамашка балха эша гIишлош а нах чубала цIенош а хьалдеча дукха кхоачамбоацараш хилар, цу даьхе «Чеченингушвино» объединенетара, кхьча республикерча организацешкара цIенхашта новкъостал эшилга. Иштта цо белгалдаьхкар кердача майдашка комсаш дIаюгIара эша комсий саьргаш боахамашка кийчдергдола хьалаш вIаштIехьдаха дезилга.

ЛаьрххIа дийцар пленуме социалистически яхьа кулгалдара, цаха идейно-политически кхетам балара болх дIахо тоабара наькъаш а.

Пятилетка диълагIча шера декхараш толамца кхоачашдара наькъаш белгалдоахаш соцам тIаийнар МагIалбикерча коммунистий форуме.

А. БАСИЕВ.

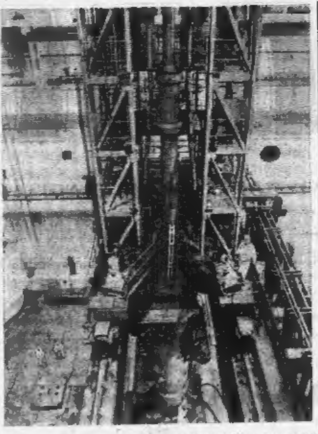

Курски атомни электростанци. Миллион киловатт из бола шоалагIа энергоблок болх бе йолалларца Курски АЭС-о саьата цаI миллион киловатт энерги тергья.

СУРТА ТIА: атомни реактор чу доагор чудехи дистанционни управлени йолча машино (РЗМ).

О. СИЗОВА сурт. ТАСС фотохроника.

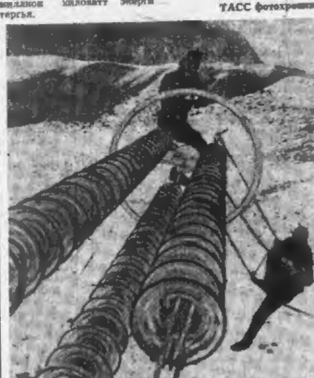

КПСС ЦК ноябрьски (1978 ш.) Пленумо СССР Лакхехьарча Совета дукха ха йоаццаш хиннача сесси доккхий декхараш оттадаьд мехка энергетикашта хьалхашка. ГIулакхаца жоп луш кхоачашду уж Токтогульски ГЭС (Фрунзе) ЛЭП-500 юллаш боахкача гIишлонхоша. Кумбель-2 яхача перевала. Тянь-Шана лоамашкарча трасса эттара халагIа йолча участкера болх чакхбаьннеб. Ханол кхи ди хьалха кийчъяьй электролине бархI километр йола участок. Цига халача хьалашка даьд балхаш: лоамаш леляйташ лаьттан кIал гIолла наькъаш дехкаш хиннаб укхаза монтажникаш. Вертолетчикаша перевала тIа яьхай бIаьш тоннаш аьшкабетонни болатен конструкцеш.

Шиъ бIаь километр йIаьхача ЛЭП-500 вIашагIхоттаргья Киргизе къулбехьена къилбаседени энергорайонаш. ХIаьта Среднеазиатски энергетически гом вIашагIболлара боккха лоархIам бола звено а хинна дIоттаргья из.

СУРТА ТIА: изоляторашта монтаж еш ба В. Прилуцке бригадацара специалисташ.

В. КОРОТАЕВА сурт. ТАСС фотохроника.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиуме

ДЕПУТАТИЙ ХЬИНАР АЙДЕ

Шелковской района халкъа депутатий Советаш, СССР, РСФСР, Нохч-ГIалгIай АССР Конституцеша, депутатий статусах долча Законо дIадехараш кхоачаш а деш, уйла дукхагIа тIаахийта яьнна производственни общественно-политически вахарера депутатий хьинара инициативен лакхъяра. НГIАССР Лакхехьарча Совета Президиумо, из дош дийца а дийца, белгалдаьккхар, XVI-гIа хержача Советий полномочей ерригача ханна оттаьча планашка хьежжа депутаташцара болх беш хилар. Депутаташта советски законодательство, хоржамий округашка беча балха формаш методаши йовийтар духьа «депутата деношду», семинараш, совещанеш ю. Депутатий хьинар айдара гIо ду шоай депутатски декхараш Совета решенеши шоашта тIадехна гIулакхаши кхоачашдара хьакъехьа депутаташа деча хоамашка ладувгIар санна долча района дукхача Советашка леладеча гIулакхаша.

Районе болх беш я дешаш райисполкома отделий кулгалхой, районни Совета массазарча комиссей председателаш, юртий (станични) Советий исполкомий председателаш а секретараш а болаш йола советски актива шин шера школа.

ДукхагIа болча депутаташа хьинаре болх бу хоржамий округашка, харжархошца вIашагIбеттaлу. Харжархой наказаш кхоачашдара баха нах вIаштIехьбоах. Кхоачашде аьнна Советаша тIаийца хиннача харжархой наказех 62 процент кхоачашдаьд районе. Конституце дIадехараш кхочаш а деш, ух шера 381 депутато шоай балхен Совета балхен хьакъехьа отчет яьй харжархошта хьалхашка.

Депутатий инициативен хьинари айдаларо гIо ду боахамен социально-культурни гIулакхаш дегIахувлара дакъера Советий лоархIам лакхбара. Районерча лаьтта леладераша ялта культурай лакха хьувкъам кхебаьб, толаме кхоачашъяьй пачхьалкхенга ялат дохкара план. Хьайбаш леладераша 11 бетта 96,6 процент кхоачашъяьй шура йохкара шера план, дулх дохкара — 62 процент, тха дохкара — 107 процент.

Цунца цхьана, Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдаьккхар, Шелковской района Советий депутаташца беча балха боарам хIанз а бокъонца Конституцешея депутатий статусах долча Законок дIадехарашка хьежжа ца хилар. Района, юртий, станицай Советий исполкомаша кхоачамболаш тIахьожам лоаттабац депутатий статусах дола Закон боахамий, учреждений, организацей берригача кулгалхоша кхоачашдара тIехьа. Сессеш йолча юкъагIа цхьабола депутаташ мукъабовлийтац производственни е служебни декхарех. Цу бахьанагIа сессеш тIехьайоахаш моттигаш нийсъенай Червленски юрта Совете.

Цхьайолча Советий сессешка депутатий хьинар айзига хул. Уж хIанз а кIезига юкъеувз Советий решенеш кийчъеча. Дукхача исполкомаша депутаташта хьалхагIе а дIайовзийтац решеней проекташ яхьйола материалаш. Исполкомаша нагагахьа мара депутаташка хоам бац сессешка депутаташа яьхинна критически замечанеши цар тийна предложенеи кхоачашъяре хьакъехьа. Цхьайолча исполкомаша, депутатий статусах долча Закона 15 статья телха а еш, уж шоай заседанешка юща а ющац, яхьйита йоагIача организашкен кулгалхошкен дIа а кхахьйитац царех де доагIар дайтар духьа. Дукхача станицай Советаша а хIаьта иштта районни Совето а деш хIама дац депутатски декхараш, Советех цун органийи решенеши порученеши кхоачашъяра хьакъехьа депутатий хоамашка сессешка ладувгIара. Депутаташа Советий сессешка нагахьа пайда эцац запрос яра йолча шоай бокъонах.

Массазара комиссеш кхоачамболлаш юкъеозац производственни планаш заданеш, Советий а цар органий а решенеш кхоачашъяр духьа управлене органаша, предприятешеи организацешеи беча балха тIахьожам лоаттабара.

Халкъа депутатий района, юртий, станицай Советий исполкомаша Iалашдаьдац территориальни депутатски группаш вIашагIйоахилга. Депутаташца хIанз а кIезига ю семинараши «депутата деношй», станични Советашка йолаш йола «депутата уголокаш» шоашкара дIадехарашка хьежжа яц.

Депутатий балха опыт кIезига ювц «Путь к коммунизму» яхача района газето моттигерча радиовещанеи.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо халкъа депутатий Шелковской районни Совета исполком декхарийла яьй депутаташца беча балха тIара кхоачамбоацараш дIадаха, района производственни общественно-политически вахарера цар инициативен хьинари лакхдара тIадерзадаь гIулакхаш кхы тIа а чакхдаха.

Халкъа депутатий районен юртийн (станицай) Советий исполнительни комитеташта тIадиллад:

депутаташца беча балхен цар дешао вIаштIехьдаккхарей формаш хаддаза эргайоахаш тоаелга. Советe, цун организашкеп хоржамий округашкен беча балха наькъаш Iомадара царна ма-мотта новкъостал делга;

депутаташца каст-каста семинараш, «депутата деноеш» чакхдоахилга, опыт дIа-хьа эцилга, депутаташца беча балха кхьйола формаш леладелга;

сессеш кийчъечен чакхйоахачен депутатий хьинар айдара а тIаийца решенеш кхоачашъелга вIаштIехьдаккхара а хаддаза йоанхо елга. Решеней проекташ депутаташта хьалхагIе а дIайовзийтилга. Гулбеннараш сессешка хийца дIа-хьа дагабувлга, дешаш юрта болаш дувцаргдола, дика доагIар новкъосташка дизза хьадехаргдола, принципиальни критикен самокритикен еггйола хьал Iалашдир;

депутатий статусах дача Закона 15-ча статьяс оттаь, депутаташа Совета сессешка еннача предложенешкен замечанешкен хьажара порядок йизза кхоачашъелга;

сессешта юкъерча хана исполкомаша чакхдаьхача гIулакхех, Совета решенеш харжархой наказаш кхоачашдарах, депутатий критически замечанешкен предложенешкен хьежжа тIаийцача гIулакхех лаьца хал-ханнахьа депутаташца хоам белга;

депутатски декхараш, Советех цун органийн решенеши порученеши шоашта кхоачашъяра хьакъехьа депутаташа сессешка хоамаш дергдола гIулакх шерра дIадоладаь леладелга;

запрос яра бокъонах депутаташа хийца пайда эцаргбола гIулакх делга, депутатий запросегIа тIаийца Советий решенеш кхоачашъяра лелама цIаккха а лаьгI ца болийташ тIахьожам лоаттабелга;

массазарча комиссей гIулакхаш дикагIа вIаштIехьдоахилга, царна балха тIа новкъостал дукхагIа делга, цар теркам Советий решенеши шоай рекомендацешй кхоачашъяра тIахьожам чIоагIа лоаттабера тIаберабелга;

ерригача Советашка территориальни тарлуча тайпара производственни депутатски группаш цхьан бетта вIашагIйоххаргйола гIулакх вIаштIехьдоахилга, болх вIаштIехьбаккхара царна новкъостал делга, юкъ-юкъа цар кулгалхой совещанеш гулъелга;

депутатий, массазарча комиссей, депутатски группайн постийн балха дика опыт хаддаза вIашкаеттилгея дIайоаржаелгий, цу гIулакха моттигерча испайоалонах, радиох, къамаьлеца ечи гойтарен агитаце кхьча формех шерагIа пайда эцилго.

Района халкъа депутатий моттигерча Советий исполнительни комитеташа тIахьожам чIоагIагIа лоаттабе беза шоай иилномочен чакхъяхара, депутатски гIулакхий конституционни гарантеш кхоачашъяра халкъо хержаршта новкъостал дара даькъета депутатий статусах долча Законо дIадехараш предприятей, учреждений, организацей кулгалхошка кхоачашдайтара.

ДЕ ЛЕРХIАРАШ

Вай республикерча промышленни предприятешта юкъе хьалхалаттачарех цаI йолча Г. Ахриева цIерагIча Назрановски «Электроинструмент» завода коллективо дикача къахьегама толамашца чакхдаьккхар дIадаха шу. Валови продукци арахецара пятилетка кхоалагIча шера план 107,9 процент кхоачаш а еш, планагIа лаьрхIачул совгIа арахийцар цхьа миллиони 252 эзари сома маьхза тайп-тайпара продукци. Продукци маьхала яккхара шера план а 103,9 процент кхоачашйир завода болхлоша. Заданея совгIа маьхала яьккхар 532 эзар сом мах бола товарни продукци. Къахьегама овсарле лакхъяра задани 106 процент кхоачаш а я, из лакхъяра чотах арахийцай планал совгIа кийчъяьча продукцех дукхагIйар.

СССР Лакхехьарча Совета хоржамаш хулача денна сийленца накъабахара къахьегама вахте этта завода болхлой кхы а хьинар айдення къахьегаш ба ух шера. Хьалхарча декада задани толамца кхоачашъяьй цар. Белгалбаьнна дика къахьегаш ба укхаза слесарь-лекальщик А. Катиев, Л. Верилло, слесарь-сборщик Н. Газдиева, Ф. Мальсагова, кхыбараш.

КарагIдаьнначох кхоачамбаь Iеш йоацача завода коллективо а доккхий декхараш тIаийцад укх шера. Диъ шера план 7 ноябре кхоачашъе, встречни планагIа пятилетка контрольни цифрех диъ шера лаьрхIачул 600 эзар сома маьхза продукци маьхала якка, ух шера план 25 декабре кхоачаш а еш. Планал совгIа бIаь эзар сома маьха продукци маьхала яккха, шера заданел совгIа 1500 электроинструмент арахеца, къахьегама овсарле планагIа лаьрхIачул ах процент лакхъе. «СО-13 А» красконагнетательни бака «ИЭ-1034» яха сверлильни машиней керда арахеца йолас, «СО-12А», «СО-5А» изделешта шолагIча квартале пачхьалкхен дикаль Знак хьожалйита доаш деннад завода болхлоша. Юкхьанца деца хьинаре къахьегаш ер шу дIадоладаь уж дог тайпа ба декхараш толамца кхоачашдергхиларах.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

КПСС ЦК ноябрьски (1978 ш.) Пленума решенеш кхоачашъяра шерра социалистически яхь йоаржаьнча Грозненски электромеханически завода коллективаша тIехкхоачашду иттлагIча пятилетка тIаийца хинна социалистически декхараш. Царна юкъе яьржача социалистически яхье хьалхалаттачарех я йиълагIча литейно-механически цеха коллектив. Товарни продукци арахецара пятилетка кхоалагIча шера план 103,4 процент кхоачаш а еш, планагIа лаьрхIачул совгIа арахийцай этташ эзараш сомий маьхза продукци. ХIаьта къахьегама овсарле лакхъяра план 102,8 процент кхоачаш а еш, из лакхъяра чотах кийчъяьй планал совгIа ара мел хийца товарни продукци.

Шоай ерригача торонеш кхоачамехи биаза пайда а эцаш, хьинар кхо ца деш къахьийгача болхлоех ба малараш, коммунистически къахьегама ударникаш Ковешникова Нина Григорьевнаи къахьегама ветеран Фролова Людмила Федоровнаи. ХIара сменагIа нормаш 120 — 130 процент кхоачашъю цар. Цехерча болхлошта юкъе эттара хьалхарчарца рапорт делар цар пятилетка кхаь шера план кхоачашъяьрах. Шоаш даьча къахьегама толамаш тIа-тIа тоадеш къахьегача цар керхI пятилетка задани диъ шера кхоачашъе.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) маляраш Н. Ковешникова, Л. Фролова.

Н. ПЛИЕВА сурт.

КЪОНАЧАРНА — ХЬЕХАМ А ДОАЛ А

Бригада собрани яр. Дувцаш дар къахьегама дисциплина телхаеча болхлой дош. Къамаьлаш дераш дукха бар. Царна юкъе вар кадрови котельщик Евгений Павлович Кораблев. ХIара шеоалача деша уйла еш а, оаз ладувгIарий верча юкъаш екаш а ва из. Ший къамаьл чакхдоаллаш йоах цо:

— Бельченкос прогул яьй. Из иштта да. Амма, из гIалат духхьашха даьнне хиларагIа вай цунах теша мегаргда мотт сона. ГIулакх иштта нийсдеша чIоагIа новкъа долаш а ва из, гучох.

Цул тIехьагIа бригада членашта бIарахьежар Евгений Павлович, цар кхетадир из шоашкара цхьа дехар де воаллилга. Бокъонах ЕгIбарех цхьаьне аьлар:

— Дувца Iа, Павлович, дувца. Оаха ладувгI хьога.

Корта Iочу а бахийта маьлхара вагIача зIамигача сага, бIара а хьежа, аьлар Кораблевс:

— Оаш бокъо лой, аз шефство лелаергья укхаина. Ер саг хила безам болаш вале, аз гIо дергда укханна.

— Вокхарна фу дергда хIаьта? — кхетар болхлочунга.

Кораблева Бельченкос дувцаш, Iимад йоацаш ладувгIаш баьгIача нахах дукхагIбараш къамаьлаш де болабелар. Из кхетадеш да. Нах чIоагIа эгIазбаха бар вокхар леладаьча гIулакхашта.

— Уж дага а бац вай кхар кхетаде...

— Уж бита йиш яц бригаде...

Кораблева кулгаш дIа-юха дахийтар, нах бакъдув аьлча санна. ХьалхагIа кадрови болхлочо Василий Терентьевич Кузьменкос шефство кийцар Мазуркевич Ивана, Загаев Хасмохьмада, Незаметдинов Игора. Къахьегама дисциплина телхаяьрех духьал цхьан сага мара яьцар завода администрацегара балхара дIавакилар дехаш решени.

ШоллагIча дийнахьа бригада иштта решени яьлга хийра ерригача цеха. Прогульщиких дог лазараш бошаш бар. Хьан дог лазаргда дьаьли а шийна хьалхв кьичарга болх байта гIертача сагах.

Вай йийца собрани кхошу хьалха хиннай. Комплексни бригадаш вIашагIъехнача дена къахьегамен производственни дисциплина бокъонца тоае болабелар цехе. Тахан юха а ца увзалуш алф йиш йолаш да котельщикаштеп болат лоаладераштeн юкъе прогулаши моллагIча тайшара толхамь а дисциплина телхаяри вагтахьа мара ца нийслуш хIама да аьнна. Из вIаштIехьдаьннад хьехамчелaдар бахьан долаш. Ухаза вIаштIехьдаьннад новай деш болча кадрови болхлой гIонца дисциплина телхаеш хинна дукха нах бакъахьарча новкъа баха.

ХIанз из собрани хинна массехк шу даьннача хана, цо шефство лелаяь Владимир Бельченко вувцаш тха къамаьл хилар цеха хьехамчий совета председатель волча Евгений Павлович Кораблевца.

— КIезига къахьега дезанзар цунца. Амма чIоагIа раьза ва со цунах дика болхло хинна. Саг а йоалаяь вахаш ва из. Сесаг а тха цехе болх беш хинна йоI я. Цо цIенош ийцача, ерригача бригада новкъостал дир цIенош тоаде а кова хьорт е а. Цо леладаь дисциплина телхаяра гIулакхаш хIанз дищ а денна дIадаьннад.

Бельченкох дувцаш, дагаделар Евгений Павловича хьехамчий совето ду балхаш.

— Цхьа харцахьа хIама а даь бIагаваьннача сага шефство лелаяь Iаш хIана кадрови болхлой, оаха теркалу цехе балха бена хIара зIамига саги йоIи, гIо ду цеха коллективаца хьаэ. ший моттиг йовза.

ПланагIа бу болх хьехамчий совето, бокъонаш телхаяра профилактика советаца, кадрай общественни отделаца, новкъостий судаца, комсомольски организацеца, завода дукха тиражаш йолча газетеи радиогазетеи редакцешца бувзам а болаш. Совета юкъе ба коммунисташ, комсомольцаш, профсоюза активисташ. Цар массанс а хьинаре дакъа лоац къона болхлой Iомабеча а царна кхетам луча а.

Лекцеш ешар, партийни просвещене кружокий а коммунистически къахьегамен хьалхалаттача опытен школай а занятеш, цIеча уголоке художественни самодеятельноста ю выступленеш, кхыдараш санна йола мероприятеш цехе чакхйоахаш кагирхой коммунистически уйлаца къахьега, шоашта хьожаяьча балха участках бола бехктокхам боазам хургболаш царна кхетам балара тIаерзаь хул.

Совета членаша, пропагандисташа, агитаторашa, мастерашa, чIоагIа теркам тIабохийт дисциплина ца хиларо, тIадилла гIулакх тесса леладаро, хIаман бала ца хиларо производственни процесс телхаеш, эсала продукци арахецара эша хьалаш хьадеш, балха ха йоаеш, къахьегама овсарле лоххьеи хиларах. хIаьта цу деррагнеша коллектива а хIара болхлочун а хьаштаца доккха зе деш хиларах кагирхой дIакхетабара.

— Вай воаш да бригаде а цехе а доллача хIаман дьай. ях оала болхлошка, цудухьа вай да металлах, электродех, электроэнергех, инструментех кхомбеш пайда эцара оарцагIдовла дезараш. Малаш ба халкъа рузкъ доадераш? Уж ба прогулаш ераш, дердайнараш, брак йола продукци арахецараш. ХIаьта цу наха моттиг хила йиш яц «ЦаI — массанена тIехьа, берригаш — цхьаннена тIехьа» яхача дезазах къахьегаш йолча коллектива юкъе. Из къамаьл де деза хетацар тхона цхьанна трибуна тIара а, цхьанна аудиторе а.

Дукха ха йоццаш со хилар мехкдаьтта аппаратура цеха коммунистий хьийилача партийни собрание. Дийцар дар хьехамчаша кагирхоца беча балхах дола дош. Доклад яьр Евгений Павлович Кораблев вар. Цо аьлар, пюзатIиъе итт совгIа кадрови болхло ва хIанз хьалха латтача коллективе керда балха баьхача кагирхоца кхетам болх беш: Цо цIераш яьхар А. С. Колесников, Н. Ф. Шешнов, И. Силин, В. Е. Бунань, Х. М. Загаев, кхыбараш санна болча царий юкъерча дикагIбарий. Цу паха Iомабу, аьлар цо, ученикаш шоай хьехамчаш санна а кхы дикагIа а болх бе.

Докладага чIоагIа раьза болаш лаьдийтар собрание дикъа лоацаш хиппарша. Iоаьча опытах дувцаш, цар белгалдоахар кагирхоца беча балха эффективность лакхъяра де дезараш. Масала, вIаши ювзаенна йола массехк професси бокъонца карадерзаьча Владимир Иванович Телкова шефство леладерашта дIахьех ший говзалаш.

— ЧIоагIа лоархIаме дерхI аз из, — аьлар цо. — компдексни бригада балха.

Шиъ чота тIа кийчаь кхийтта ученик волча Виктор Евстафьевич Букана белгалдьяккхар керда балха бахьача кагирхошта практически навыкаша цхьан теоретически эшанеш а лаа эйах хилар.

Къахьегама ветерана, Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIем тIа дакъа лаьцачо, бокъонаш телхаяра даькъерча профилактика комиссе члена Артем Ефимович Сухова тIахьийтар советашта юкъера бувзамаш чIоагIдара, балха координаци яра. Цо могадора хьехамчий совета членаш каст-каста вIашагIбеттабалар, хьехамчий хоамашка ладувгIара, цар шефство лелаераш тIа а болаш. ДикагIбарий опыт йовзари из шерра дIайоаржаяри чIоагIа лоархIаме хет цунна.

Собране къамаьлаш дир цеха комсомольски организаце секретара Павлов Анатоле, кагирхошта юкъерча балха бехктокхаме волча профсоюзни комитета члена Абзамов Антона, цеха начальника В. Н. Рожкова, цеха партийни организаце секретара П. А. Зикилова. Цар белгалдоахар, хьехамчашта производстве карагIдувлараш, цар хьоккхаме гIулакхаш массанена а дIадовзийтар хьехамчий болх тоабара чIоагIа лоархIам болаш хилар. Цехе болаш ба, масала, лаьрххIа бувца йиш йола нах. Цехе заводен коллективаьйта байза Iеш бац Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутат, СССР Лакхехьарча Совета депутаташка вахийта кандидат оттаваь Н. Г. Рыженков, Ленински комсомола премии лауреат С. З. Умаатова, КПСС Грозненски горкома членаьлла кандидат Х. М. Загаев. Уж бовз ерригача Нохч-ГIалгIайчена. Производства эффективности балха дикали лакхъяра лоаттабу къовсам цар дегIах лета хIама да. Уж шоай дика оамалаш дIател цар шоай шефство лелаерашта.

Геттара дика да болхлой коллективашка кагирхой болх бе Iомабарей царна кхетам баларен формаши методаши шерлуш латташ хилар.

К. ТИМОФЕЕВ.

ЛЕНИНА БАЙРАКХА КIАЛ

А. ЛЯШКО,
Украински ССР Министрий Совета председатель

Киеве хоза-дика воркI улица вIашагIкхетачъ вIайча кхертIоех яьча Крещатика юккъе латт сийлахь-йоккхачу Октябрьски социалистически революце сийна оттаяь монумент. Из оттальй республика из цIи лелаеча кертерча майдан тIа. ХIаьта чIоагIа маIаш долаш да тиъаь пхиъ шу хьалха Украина Россех дIакхийтти 300 шу дизар деъдаъ хиналга а. Цунца цIаьхка а къаьгга гучабаьлар коммунизма сийрдача кхоанега долхача эрсийн украински халкъий истореца шиъ хIаман бохаргбоаца бувзам.

Юкъарча пакъах йола уйла бIаь шерашна лъхай эрсийн украински халкъий дегаши. Вакъда, дуккача тохамех чакхдала дийзар 1654 шера къаьпача Переславе эрсийн украинцийн вакъаш массаза а цкъана хургдолаш вIашагIкхеталехьа.

Из доттагIал чIоагIделар къизача тохамий кхуърча. Интернациональни цхьоагIон законашта тешаме дола украински халкъ Россо болхлой класса, беррига къахьегамхошта тIехьа пролетарски революце, социалистически хьисапе общество эргалкхара наькъа тIа даьлар. Буржуазно-националистически контрреволюцеца, Деникинен Врангелен бандашца, дукхача тайпарча интервенташца къовсам доаттабеш Украина къахьегача наха тIагIертта чIоагIъьа эрсийн вай мехка кхычен халкъашцара цхьоагIо. Царка тешаме никъ хьехаш дар кортамукъа Украина хила йиш я великорусски украински пролетарешца цхьана гIулакхаш лелаяча, из тайпа цхьоагIо ца хилча цох цхьаккха а хIама дувцилга а яц, аьнна Ленина дешаш. Ленина яьхар вай хина бакъдир а хиина дIаэттад. СССР вIашагIъелла 50 шу дизар советски халкъий дуккача къамий дезало деъдеча деношка Леонид Ильича Брежнева белгалдир, советски республикай содружестве, царех дIакхетарах ший низаш иттаза алсамдаьккхара ший белажаш бокъонца мукъаяха, ший къахьегама хьинарех гоазалан шерра никъ хьабелла мотаргдацар Украина халкъа.

Из бакъдар къаьгга гучадаьлар беррига советски махаца цхьана Украина къахьегамхоша фашизмаца тIемаш деш дуккхача къамий вай Даьхен кортамукъалеи, сийи, паргIатон лораьча хана. Йохаргйоацача цар цхьоагIонах хилар гитлеровски тIема машиа йохаль чIоагIале. Сийлахь-доккхача эрсий Волга яхача хи тIа из чIоагIа тешавеш баъ хилар къаьхача Днепре-Славутиче баьча тIем тIа санна.

ТIема таташ дийшар. Фашисташа йоагаль украински городаши юрташи юхаметтаоттае езаш яр. ТIаккха юха а вежарий кулг Украинага кховдадяр эрсий халкъо ерригача советски республикашех. Киевех Донецкех, Запорожьех Одессех, Днепропетровскех Харьковех цахаддаш ухар московски ленинградски станокаш, кузбасски кIор, уральски металл, сибирски хьу тIайола эшелонаш.

ТIема тохамех чакхдуалата хана цхьана, мехка халкъа боахам юхаметтаоттабеча хана цхьана, сийрда кхоане хьаькхоллача хана цхьана. Цунца гу вайна социалистически интернационализм, СССР халкъий дохаргдоаца доттагIал, КПСС ленински къамий политика нотало. ХIанз уж хьагуш я КПСС XXV съезда решенеш дIа-юха теларца, коммунизм кхоачашъеш юкъа лоаттабеча къовсаме, духовни материальни гаша беркате дIа-юха теларца, коммунизм хьалъяра опытаца вIаши дIаьхий хиларца.

ХIаьта, нагахьа санна Советски Iаьдала шерашка Украинина ший промышленни производство 100-аза совгIа алсамъяккха, юрта боахама валови продукци диаза дуккхагIа кияха мегадале, нагахьа санна хIанз цун индустре тIом хилалехьарча 1940 шера ерригача Советски Союзо арахецаш хинначул кхоазза ахаззен дукхагIа продукци арахеце — из да дерригача советски халкъо хьегача къих даьхна башха-дика беркат, социалистически строя торонаш кхоачалургйолаш ца хилара. Коммунистически парте хьаькъале деча кулгала дола тепал.

Советски Украина экономика, вежарашка йолча кхыча союзни республикай яр санна, дегIаух цаI йолча СССР халкъбоахама комплексе. Украински ССР — Советски Союза чIоагIа дегIаена индустриально-аграрни республика. Из я мехка лоархIамеча долгора энергетически, металлургически, машиностроительни базех цаI, цун ялата база. Украина лу Союза юкъарча болата, проката, кIора, оборудоване, халкъа эшача товарий доккха дакъа. Цу цхьаш хана Украински ССР-о кхыча союзни республикашкара хьаэц ший халкъа боахам дегIабоалабара хилаяза яргйоаца тайп-тайпара продукци.

Союзни республикашта юкъера вежарешка дола доттагIали вIаши цхьана леладу гIулакхаши дIахо чIоагIдара лоархIаме я шерра аьрка йола Ерригсоюзни социалистически яхь. ХIанз Украине 25 область, 350 гаргга город, городскойи юртийн районаш, йиъ ахи эзар совгIа предприяти, организаци, колхоз я Российски Федерацеи кхыча вежарашка йолча республикайн къахьегамхошца социалистически яхьа договораш долаш.

«Безаме дехI» — оал оаха шоашта карагIдаьинараш, опыт хьайоаийта, тхогара из дIаэца ерригача советски республикашкара Украине ухача вежарашка. Духовни гаранаш вIаши телар мах баь варгвоацаш доккха хIама да. Москве боккха толам а боаккхаш чакхдаьлар дуккхача къамий вай Даьхен дерригача халкъий кхелаца шоай кхел дIатехача шин халкъа исторе белгалерча дениа — Украина Россех дIакхийтта 325 шу дизара тетадаь хиина денош.

Цхьа дезал хилар кхы а чIоагIагIа гучадоал вай дулхих-цIийх йолча Коммунистически партена гонахьа ийхха кхотадениа хилар хьахьоккхаш хIанз советски наха эггара дикагIола шоай къоагаш мехкарийн СССР Лаккхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаташ уттабеш чакхъювлача хоржамашта хьалхарча собранешка.

Коммунизм бахьанце керда коталонаш яхара берригача мехка а санна Украина къахьегамхой деташ урауттаду КПСС ЦК ноябрьски (1978 ш.) Пленума решенена, Пленуме КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председателa Л. И. Брежнева даьча къамаьло, организаторски политически балха дийна опыт къаьгган кIоаргген хьагойтача башха-диача цун книжкаша.

Украина Россех дIакхийтта 325 шу дизар укх деношка белгалдоаккхаш оаха доккха барнал оал сийрда кхоане — коммунизм хьалъяра вежарашка долча халкъий хьинар тIадерзадеча сийлахь-йоккхача Ленина партена.

(ТАСС).

КИЕВСКИ ОБЛАСТЬ. Украина Россех хьатеха 300 шу дизара сийна Переяслав-Хмельницки [illegible] монумент. Авторий — скульптор В. П. [illegible], архитектор В. Г. Гнездилов.

ТАСС фотохроника.

Украинои Россеи шоайла хадаргйоаца гаргало тессай

Вежарашка йолча шоай хадаргйоацача цхьоагIон 325 шу дизар хIанз белгалдоаккхаш дола эрсийн украинцийн халкъаш чIоагIача, дохаргдоацача доттагIаьца дувзадена да шоайла. Цун лард — Россеи Украинаи исторически кхелаши лерхIараши цаIаш хилар. Цар бIаьш шерий историна юкъе эргало йир Сийлахь-боккхача Октябро. Эрсий халкъа тIехьа Коммунистически парте кулгалца социализм хьалъяра наькъа тIа даьлар украински халкъ. ПаргIатача республикай бIарччача цхьан дезале ленински къамий политика байракха кIал экономикех культурех дегIайоалаяра даьхе бIарга ца дайна тайпа толамаш даьхад Советски Украино, вай мехка дерригача халкъаша з санна.

Эрсийн украинцийн халкъий сийлахь-доккхача вошалах, цу баргцхьоагIон йицлургйоацача оагIонех дувц ТАСС корреспонденташа кийчъьяча материалаш тIа.

КИЕВСКИ ОБЛАСТЬ. Шу хьаделадеча [illegible] дика Знак а [illegible] совгIа [illegible] продукцеца [illegible] Белоцерковски шинни заводе производственно БАМ-е [illegible] массеи эзар грузовой автомобиле.

Агрегаташ [illegible] балх беш. [illegible] гульяра ритм [illegible] предприятий коллективе.

СУРТА ТIА: [illegible] тельа] [illegible] сектора [illegible] инженер В. Г. Берзилов, цу сектора начальник Н. П. Смирнов, завода партийни секретаре заместитель Н. С. Жеребин БАМ-е [illegible] продукцега хьовсаш ба.

ТАСС фотохроника.

ВА, ДНИПРО, ДНИПРО!

МалагIа фронтовик ва Киев мукъайоаккхаш советски бIухоша гойта денал хестадеш дола из илли ца хоаш! Даьхен дуккхача сий долча къонгаша тIемаш даьд днепровски лакхача гувнашка. Даьхенна дагайоагIа цар массаие а цIераш.

Цхьанккха а — с салте а, кпарел а кицколийтаргвац Киеве вIашагIйоллача Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIема исторе Украински пачхьалкхен музея экспозице а. Цун экспонатех цаI хургъя архивашка корадаьча салтий газета оагIолг. «Са дулха цIийх йола Курщину, — йоах цу тIа, — мукъаьйккхар Донбассе вIашагIъеллача 240-ча дивизерча украинцаша. ХIанз со се ва цу сийлахьча соединене бIухо. Украинерча вежарашта хьалхашка сайгара дехар дIадала йиш хиларах доккхал деш ва со...»

Уж дешаш лоадаьча салтечо Нефедов Петра ший дегI юдиллар Днепр бахьан долаш баьча тIем тIа. Цунна нагагIдаьинар белгалдаьд Советски Союза Турпала цIи яларца.

Украински лаьтта аллейсар вож куряним а. Советски Союза Турпал инарал Ватутин. Низ болча хина йисте оттаьча лакхача гранитни постамента тIа латт из сира походни шинель а юхаш. Цунна бIаргагу тIемаш даь моттигаш, яьга ихачара дийнъенна городаши юрташи.

Николай Федорович Ватутина, кхыча моллагIча эрсечоа а санна, еза а гарга а яр Украина. Граждански тIом болаш красноармеец волаш Луганска юхе хIаланьай цо махновски бандаш, военни Iилма Iомадаьд Полтаве, Харькове, Чернигове. Укхаза коммунист хинав. Украине военни школа курсантага кхаьчар В. И. Ленин кхалхарах гIайгIане хоам. Цу дийнахьа бIухошца цхьана дув биар цо лергдоаца баьчаш гIулакх лорадергда, аьнна.

Пхийтта шу дьнначул тIехьагIа инарала Ватутина къаьнарча Славутича бердайистошка йоалайир 1-ча Украински фронта артиллерийски, танкий, авиаце соединеш.

Киев мукъаеккхара хетаьча эзараш нах болча минутиге мел хиннарашца цхьана инарал Ватутина дог детталуш дийцар Украина къахьегамхоша эрсий халкъага даьча кхайкарала дешаш: «Тахана дии исторически да. ЦIеча кIадаца хоадаьча лакхача Киевски гувнаш тIа латт вай Малхбоаленга а хьежаш. Цига да сийлахьдоккхача эрсий халкъа лаьтта... Цигара ера кортамукъале... Дерригача халкъаца цхьана ях оаха — Украина кортамукъален ираз — эрсий халкъаца, дерригача советски халкъашца вежарашца долча дохаргдоацача доттагIалца да».

Корта бердаш а баьккха латташ ва гранитах ваь Россеи Украинаи сий дола воI — Даьхен ираз бахьен вахар дIаденна коммунист, салте. ТIемаш хиначa моттигашка эзаза теха... хоалуш латтача Советски Украина городийн юртийн майдашка урагIдаха латт Даьхен кортамукъале лораяьрашта баркал оалаш еаIа монументаши обелискаши.

З. СЛЮСАРЕНКО,
Советски Союза Турпал. (ТАСС).

БАМ-ера Киевски улица

Белгвалера да хьатIкхоачаш бIаь метр йIаьхагIа хилар БАМ-ерча украински гIишлошъерий поселка — Ургала центральни улица. «Киевская» аьнна цун цIи тIайола табличкаш хьалтехар кердача 90 квартира йолча цIени больничи комплексаи пенех. Къаман суртаца хоздаь цIеноя Киевера, Черновицера е Харьковера лоа улача сопкашка хьадеча саяIа хет. Вешта из-м ишта да а да. Ургала проект оттаьай украински архитекторашa, из хьалъю республика дикагIча гIишлонхоша.

Царех цаI — Н. Чередниченко. ХIара денна вода бригадир Киевски улицагIа балха, хIаьта хетаду поселка истори ше цунна уллув доагIаш санна. Никъ дIаболалу гранитни обелискагара.

«1974 шера 7 ноябре хьалъе йоалаьй город Ургал», — яздаьд цу тIа.

Николай Ефимович вар хьалхара вагалаш техарашца. Уж хиначa сихха дIаэттар хоза цIеноя — лакха кхагаш теха мансардаш йола общежитеш. Новикъоташца цхьана тайгагара хьальяар «Укрстрой» яхача гIишлой-монтажни поезда керттерча низашта эша плацдарм. ХIаьта дукха ха лалехьа хьалха цхьаннена а па йоазаш хиначи разъездах эIамига Украина ала йиш яр. Цунна дола тешал да ударни гIишлошъеча отрядий цIераш — «Киев», «Харьков», «Днепр», «Карпаты».

Шоай цIа гарга хилар улицай цIераша дагадохийта Iац укхаза. Республикера цахаддаш хьаух техника, гIишлошъю материалаш. Киеверча, Донецкерча, Харьковерча специалисташа гIо ду чоалхане технически декхараш кхоачашдара. Украина комсомола ЦК Ургал хьалъечарна яла оттальй Островский Николая цIерагIа йола лаьрхIа приз — из цкъа яьккха Iийнаьц Чередниченко бригада.

ХIара денна БАМ-е ух республика городашкарен поселкашкарен письмош, язду бовзаш боацача наха — мехкахой къонахчало гIадбут, совгIата да аьле йовзуа а дий книжкаш ухийт — царех я Ургала библиотека керттера фонд.

Украино яь ца Iеш, беррига мехко а йоахко ю хургйола город хьалъерий. Керда шура, баьцадаараш, ковртонаш ахухьийт Хабаровски крал, Амурски области лаьттен хьайбаши леладераша. Сом кхоач Грузерен Узбекистанерен.

Украино бахкийтараш эггара хьалха болабелар наькъа малхбоаленгахьа болх бе. Цул тIехьагIа укхаза баьхкар лоалахара станцеш — Алекхен Солонин — хьалъе саш хинна Молдаверен Таджикистанерен гIишлонхой. ДIаболалуча хана ургалцаша гIо дора царна гIишлошъеча материалашца, документацеца. ДIателар опыт. ХIанз «Къаьнабарашта» а да кердачаргара хьалоаме хIама. Цхьан юкъейоалайир кIоаргга гIор йоаллача лаьтта доккхий цIеноя хьалдара способ, из хьалхарчул шоаза дарегIа я: доттагIлеи йоахало гIо дир даим йоаллача гIор йоаше.

СССР кердача Конституце цу дуаш «Укрстрой» коллективо кхоачашъай кхаь шера план.

В. ВАСИЛЬЕВ,
ТАСС корр.

пос. Ургал.

БIАЬШЕРЕНЕШКА ГIОЛЛА

«Дошо гуйре» яха искусствай Ерригсоюзни традиционни шIей дездара адрес — Черниговщинера Качановка яха къаьна усадьба исторе ше хьалхадаьккхар аьнна хеталу из вIаштIехьдоакхкарашта. XIX бIаьшере екъалуча хана из башха-хоза моттиг эрсийн украински культура дуккхачи викалий творчески биографена юкъе яхар. Укхазарча парке йолаш я Глинкас «Руслани Людмилеи» яха опера лаьаь кхертIоех яь беседка. Качановка хьаша хиинав петербургски сцена тIа Руслана образ гойта, «Запорожец за Дунаем» яха опера хьанхелла вола Глинкай ученик Гулак-Артемовский. Качановке хиннаб Гоголь, Шевченко, Ге, вежарий Маковскийтар, Пряничников, Врубели, «Запорожцаша турецки султанага письмо язду», «Вечерницы» яха сурташ дохкаш тIатеIIа болх баьб укхаза Репина.

Дукха томаш йола летопись хургьяр Сийлахь-боккхача Октябрал тIехьагIарча деша говзанчийн искусства деятелийн творчески бувзамех.

Н. КОНДРАТЮК,
СССР хьалгIа артист.

СИЙЛЕ ДIАИЙЦА ГОРОДАШ

Сага память хиина кара яц. Из цIаьхха а хоаделар Украина Россех дIакхийтта 325 шу дизара хетадаь Украина столице хиначa доттагIаш Кiера чакхдоаккхача мел хиннарашта. Из кхы цIаьхха а дагадохийтар 1654 шера январе шин халкъа вежарашка дола доттагIал даим дахаргдолаш чIоагIдаь Переяславская рада хинача Трубежа-хин берда йистошкарча городе хиларо. Исторически событи дьагойт Воссоединене майдан тIа лаьнга урагIдаха латтача памятнико.

Города езача моттигашка гIолла лелаш тхона дукъала уттар сийлахь-доккха вошал тассара эпизодаш. Кхо бIаь шу совгIа ха хьалха ер санна долча шийлача дийнахьа переяславцаша, Украина массе а мIIнгера бахийтараша тухцен сискалцен тIаэцаш бар боярин В. Бутурлин керте хиина эрсий посолаш. ХIаьта сатем эттача майдан тIа дийкар Богдан Хмельницкие дIайха дешаш:

— Эрсий халкъаца даим дахаргдолаш вIашагIкхетаргда вай!

— Даим цхьана! — йийкар майда.

Переяславски рада даим цхьана хургйолаш вIашагIтехар эрсийн украински халкъий кхелаш. Вошало лайра эггара къизагIа йола халонаш, дегIаденад, чIоагIденад. Цунна дола цхьа масал Киевщинерча Переяслав-Хмельницки районех Подмосковьерча Можайски районех къахьегамхошта юкъера доттагIал. Городаш, нах санна, вIаши тара яц оал. Вакъда, наьха кхелашка санна цар а да юкъара дукха хIамаш. Ишттa гу сона тахан Переяслав-Хмельницкийи Можайски. Уж гаргара ю Даьхенцарча безамо, де лерхIачунга кхача гIертаро, традицешта тешаме хиларо. Легендо дувц, Переяславах цIи тиллар эзар совгIа шу хьалхагIа мохк дIалаца гIийртачи печенегашца баьча тIем тIа цун бIухой котбаьлча, дуцаш ма-хиллара, «сийле хьайийцача...» Киев лораеш цкъа хьалха лаьтта Iийнаьц Переяслав. Москван кхоанаIарашта ха де дийзар Можайска а.

Цунна гаьна йоаццаш улла цIи хеза Бородински аре. Укхаза Наполеонаца тIом беш эрсий вежарашца оагIув оагIох а теха лийтаб ши эзар гаргга переяславски казакаш ахархой.

Вай доттагIал цIенлашта техьар Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIемо. ТIема сийлено гIоръяьккха Бородино — гитлеровцашца къиза даьча тIемий аре — Даьхен къоангий: эрсий, украинций белоруссий, казахий, вай Даьхен дерригача халкъий къонахчала символ хиина дIаэттар. Царех дуккхабараш дийгар укхаза денал а гойташ. Царна юкъе — украински халкъа воI, Переяславщинера колхозхо Советски Союза Турпал Кравченко Иван.

Со юкъе а волаш тIом баьча 8-ча гвардейски танкови корпусаца хиина бIухой доккхал деш ба шоай тIема наькъаш Переяславе гIолла дIахьарах. ДагайоагIача 1943 шера гурахьа царна зийра Богдан Хмельницкие орден тела оттальга.

ХIаьта хIанз латт со эрсий сага дега дерриге а дезаш долча цIи хезача переяславски лаьтта. Къаьнача города сурта тIара хьагуш да хIанзарча ханера хьисапаш — сийрда улицаш, хоза цIеноаш. Вакъда, дуккхача хIамигпа дагайохийт дIаяха сийлахьа ха а. Днепрал дехьадовлар хьахьоккхача диорама юкхе экскурсовода дийцар Букрински плацдарма турпалех, маьлха Армене воIа налитана Г. Балаяна нарагIдьиначох. Цун бIухой массарел а хьалха кхаьчар Славутича аьтта берда тIа. Вийнача эсара сийна бериел яхача „бахача наха цун цIи тиллай города цхьан улицах. Музее да партизански отрядаца ионстагIаунца цу лаьтта дийта казах Касым Кайсанов автор а волаш дола «Партизаний наькъетIа» яха книжка.

Тахьаь яхъ шу хьалха, Украина Россех дIакхийтта 300 шу долаш Можайски района къахьегамхоша шоай украински доттагIашта дийтар металлах баь «доттагIала шод». Ишттa гаргара хилар уж городаш.

Н. КОЛОСОВ,
«Бородинская битва» яхача музея-панорама директор.

Целинас доттагIий бир царех

Палехски украински сурташ Атбасарски района «Шуйский» яхача целинни совхоза культура Двореце казахий догаза уллув лепаш да. Иллеца санна вIаши юкъзенний поселка культурно-бытовой центр, целинни сийлей цIа, школаш, берий бешамаш хозъеча кхаь республика сурташ дехкирий «сазаш».

Ткъаь пхиъ шу да «Шуйский яхача совхозах интернациональни кхетам баларен ялаташ кхедара говзален школа я оала. 1954 шера Россеи Украинои бахийтараша Iобиллар целинни боахам, хьалхалаттарех а бир из. Укхаза кIезига хьехиндабац целинни эпопея турпалаш. Верригача мехка йийкар Запорожьера эггара хьалха бьъхкарех волча Социалистически Къахьегама Турпала М. Довжика цIи. Цун чаьтар да хьалхарча целинникий къонахчалах дола тешал санна СССР революце Центральни музее латтар.

«Наха караерзаьй целина, нах хьалъайбаьб целинас». «Шуйский» совхоза, цун турпалий, цун хIара къахьегамхочун дерриге истори хилар «Целина» яхача Л. И. Брежнева книжка тIара уж мугIараш хьадовзийташ.

ХIаьта тахан целинникаша дагалувц Михаил Егоровича, ивановски ткачиха Тетанова Валентина санна, тIехьаюсаш хиннача бригаде а ваха, боккха хьувнъам хьал мишта кхебир, коммунисташа болх мишта бу хьа мишта хьехкар. Цунна уллув, доттагIчун оагIув хоалуш къахьийгар цун мехкахошa Н. Хомичен П. Бойкоси, ивановски болхлой хиннача Ф. Сиротинкеи, Н. Филимовен, С. Кругловен, казаха Е. Бегалиен немцечо Я. Вестерен. Ший хьехамча ва, йоах М. Довжика, боахама керттера агроном, Шунра ялат леладу Н. Селиванов. Цун опыто, вахара хьакъало къонабарий шоай низех бIу болийтар. Цун тешамо хьакхоалар къонахчал.

Эрсашца, украинцашца, казахашца цхьана кхы а итт къаман викалаша къахьегаш йола совхоз — целинни крае ялата хьайбай продукци лоаттаю боккхагIола боахам. Шера планал совгIа цо укх шера деннад 4,5, эзар тонн ялат, 700 тонн шура, итташ тоннаш дулх. Цифраш хоалуш я. Бакъда, цар хьадовзийта Iац «Шуйские» сурт. Укхаза керттера дар — М. Довжика кулгалдеш йола ялаташ кхедара говзала республикански школа. Целинни областий эзараш болча ялаташ леладераша Iомаяьй укхаза башха-дикачу балла говзал.

Л. ШАПАРЕВА,
ТАСС корр.

Целиноград.

УКРАИНСКИ ССР. [illegible] Украина Россех хьатеха 300 шу дизара [illegible] Днепропетровски [illegible] университета.

Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революце [illegible] дукха за [illegible] берригача мехкаца цхьана. [illegible] специалисташ [illegible] коммунистически кхетам [illegible] Украински ССР Лаккхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота [illegible].

ХIанз [illegible] 36 [illegible] 13 эзар [illegible] мехкарий.

А. ЗАПАРАЙ сурт.
ТАСС фотохроника.

КИЕВ. Богдан Хмельницкие майда.

А. ПОДДУБНЕ сурт. ТАСС фотохроника.

«Стивенс» яхача — йоккхачІйолча текстильни фирмех цхьаниe — продукцина бойкот оттаяра кампани санкта а ВІашагІкхийттачу Штаташка, хІанІ аьлча, цуьна чуйоагІача предприятешкн профсоюзаш вІашагІйоккхийтац цун даьлла. Доал дерацн леладеча боьъо йоадача хІамаша чІоагІа гоамал хьоаьнй американски общественноста юкъера.

СУРТА ТІА: «Стивенс» яхача компане болхлошта духьала леладеча гІулакхашта духьала протест еш йола Нью-Йоркера демонстраци.

АДН-ТАСС сурт.

ИЗРАИЛЬ: НИЗ БОЛЧУН НАЬКЪАГІА

КІиммарс орабала кхо кІира дисадар. Акраба яхача Іарбий юрта тІа израильски самолеташ гучаьльча. Массехкалза яхашта тІагІолла кхийстачул тІехьагІа цар юхейнтар тербиццдий Іаьрже моржаш. БархІ сахьата деррига а хьадар. 500 тектар долча лаьттан тІа хиина деррига кІа дохьажа догІа «доигадир». Кхо азар Іарбий кхоабаш хиннача лаьттах яьссало хилар. Цул тІехьагІа баьхкача израильски салташа нилагІа шоай цІеношкара лоабаьхар юрта баьха нах. ВІаргех Іиухаш хиш а долаш бар булдозераша дохадеча шоай цІеношка хьежаш лаьттараш: — кхалнах, берш, боккхий нах. Старостага дІакхайкадьдар юрта территори военнизированни поселенена хьожаьнй аьнна. Ишта ноай даьй лаьтта бахарах бохабир кхы а массехк эзар Іарбий.

Из хоам кхаьчар 11 шу хьалха Израила оккупаци аьча Иордан яхача додача хин Малхбузенгахьарча йистошкара. «Іхеримзлеи хьаштаж бахьан» да яхаш, даим цига баьхача нахагара лаьтташ дІа довхаш, тоаш кхуаса моттигаш, полигонаш, казармаш а военнизированни поселенеш хьаю гІаьрахоша. Уж поселенеш, е кибуцеш, тель-авивски Іаьдалаша лерхІачох, «Іарбий партизанех» Израиль лораеза ешаш я. Ше оборона министр хиннача хана, «Израила бІаргаш а дергаш а даьлар» аьлар царех М. Даяна. Техан израильтянаша дІалаьцача Синайски ахгІайрен тІа, Иордан яхача хин Малхбузехьарча йистошка, Голандски лакхаленашка хьаьнй бІаь соьтІа цу тайпара поселени.

«Поселене ваха хІара саг — Израиль лорачча эскара бІухо» — из лозунг да израильски военцино хьалхадоахар. ХІара дезала дІахьожавь я цхьа хІама ниннхача тІом бергбола моттиг. Кибуцешка баха нах тІама Іомабу юкъарчал доацаш израильски эскара генеральни штабо доал деча НАХАЛ яхача территориальни бІуно.

Поселенца хІара дж минутаща лаьрхІа да. Іуйрийна гонахьа кІарцхал дола аьшкаьрг теха а салтаща лорадеш а долча ккай тІа бу боьх, саракьа — строевойи тІемен кийчо, бус — кибуци улицаш тІа патруль еш хул. Ишта хул хІара денна, хІара бетта, хІара шера. Даим сьыкх болаш бах поселенцаш. Царех дуккхабараша гоамденнад гонахьа кІарцхала аьшкаьрг а теха доле вахар, хІаьта цар кест-кеста дІа а гойт шоаш Іаьдала агрессивни политикана реьзаь ца хилар.

«Дунен тІа цхьаннахьа моттиг яц аьнна хет жутатайте унхаза шоаш дІалаьцача территоре тІо санна шоашца моастагІал долаш, — хьакхайкадир американски телевидене корреспондентага поселенцех цхьаниe. — ЦІа а лаьтта а со ди волаш дац. ХІане яхетаду аз, кхычарна бола а гІайгІа а тІа а отталь, вразага кхача йиш ца хилар».

ХІанз, тхо низ болаш долча хана, ер лаьтта сога да, амма со даим кхераш вах, шоашта даьр наха дутаргдоацилга а ховш. Цудухьа Іойиллац аз автомат».

ЛаьрхІа да кибуцаш дІахо дукхагІа хилийта. Ишта хьакхайкадир юрта боахама министри Израила поселенешта йолча министерски комитета председатели волча Ариел Шарона. Синайски ахгІайрен тІерча цу тайпара цхьан поселене бахача наха хьалхашка къамаьл деш, цо белгалдьинкхар, гаргарча хана керда кибуцаш хьае а йолаш яраш чІоагІъе а шоаш болалуш хилар.

Цу тайпара заявлени аль А. Шарона правительства цІерагІа фактически бакъдир дІалаьцача Іарбий территорена дІахо колонизаци ярах йолча израильски планех дола тІеххьарча хана Малхбузехьа арадувла хоамаш. Цу хоамашка яхачох, М. Бегина кабинет дІалийцача Иордан яхача хин Малхбузехьарча йистошка кхы а 27 эзар жутатий дехах баха дІанийсбе лаьрхІача «Израила йолча дунен хелкъашта юкъерча жутатий агентства» (СОХНУТ) оттаьча плалага хьожаш я хІанз. ЛаьрхІа да хьатІадоагІача пхе шера цу территоре тІа 46 керда израильски поселени йилла.

Цхьабакъда, цу тайпарча политикана духьала я дерригача дунен сообщество. ООН Генеральни Ассамблея сессе, дукхха а дукхагІбараша тІайицар дІалийцача Іарбий лаьтташка Израила военизированни поселенеш яхкар а цу территорей бокъоний статуси демографически состави хувцара тІаерзаь мероприятеш чакхйоахилга а харцахьа лоархІаш йола резолюци. Цу тайпара доле Израила гІуланхаш Гаргарча Малхбоале нийсонй чІоагІех машар оттабара новкъарло еш дола хІама санна лаьрхІад дунен общественностос».

В. МИХИН.
(ТАСС).

Дийнахьа кхоза бехк боаккх сох Вазипата Махьмадага хьажа вахавац, аьле. Малагіа Махьмад ва ях оаш? Шоана хац из? Вешта хІара яхаь юртахочох пиъ Махьмада цІи йолаш ма-вий. Цхьаболчар лийхамаре цІи хиннай, еза цІи я яхаш тийххай из шоай берех, вокхар яниха аттагІа йолащдаь тийхнай, кхоалагІчар — шоашта хьалхагІа дагайохарех. Уйла ел оаш, Хьажа-Іаьла, Іаьла-Хьажа, Сайд-Хьасан, Іумар-Іаьла яхаш шолха цІераш йоахатул аттагІа децай Махьмад аьнна цІаккха бусалбана йицъала йиш йоаца цхьалха цІи тулаш. Йоаккхаш атта а я, яхача цІераща тувле а ергьац. Шо тенне а, ца тенне а, аз цхьа хІама дувццарга шоана. Виъ воша вар тха юрта вахаш, Хьасан-Бек, Хьасан-Вик, Хьасан-Хан, Хьасан-Эмир яхаш яр цар цІераш. Са хиннара бар беррагаш а, шу, шин шу мара ха юкъе ца йолаш. Теший, шо, кьаьна кьавелир со царех Хьасан-Бек малагІа, Хьасан-Хан малагІа, Хьасан-Бик, е Эмир малагІа ва ца ховш. Цудухьа аз-м хІанз а ях наха йицлургйоацар дикагІа я цІи туллаш хилча.

ХІа, аз вувцар малагІа Махьмад ва хеттарий оаш? Къубаьде Махьмад ва-ях, сона аьттехье ваха са доалахо. Цунга хьажа водац ццаш ца Вазипета сох доаха бехкаш. Ма моттаялаш со цунга хьажа а ца водаш цо уж бехкаш доах. Из цамогаш хилча дена цхьа ди дахадац со цуьга, моаза цунга хьажа ца водаш. Со-м кхы дукхагІа а ухаргвар, бакъда, унахочул сатем бохабе лац-ях. Тамашийна адамаш ма-дий уж вай йстий. Наьха истех вала дац са, бакьда, са йоккха саги-м я тамашийна саг. Хезадий шоана, новкъа а ма-вала, нокъзара а ма-вала, валар я ма Іе яха вайнаьха ницъ. Ишта да Вазипата хетар а. Махьмад волча со хьевелча, чу а ца воагІаш шига Іе веза мотт хьоше, унахочоа сатем ма-безий яхаш бехкаш доах, из волча ца водаш со хьевелча, доалахо лоархІаш вац хьо, нагаста цунга хьажо водац яхаш Іоттараш ю. Сона-м хац, цунна тоам мишта бергба. Керттера дар-м ва дацар, керттера дар да са доттагІо тоалуш латташ хилар. Тхах кхоана яхар санна меттаре гІоттаргйолаш да из. ТІаккха, массаза а санна, чай мала со из волча а со волча из а ухаргва.

Шийх цхьаккха гІалат доалаш вац са лоалахо, мух йоагІаш ва ца аьнча. Ена а вІаьх-м лац цун мух, бакьда, цхьа-шн ди доаккхарда ца воагІаш.

— Іа бохаш, бь хургба цуниа, — Іоттар ю сона Вазипата из ца воагІош тайча.

— Вер-м дац из аз бохам бе, — овл аз цо яхачоа раьза воацаш. — Воккха саг ма-вий из, цунга хІама ух мух.

— Кхертlо боаттlабергбар хьа метто, тlаккха сагага мух мишта лйтац цо.

Ма моттаяш Вазипата мотт сачул аьрхІагІа бе. Нагахьа сачо кхертІо боаттІабергбале, лекха лоам-м цун метто а ховрцабергбар. Вешта, сона мара наха-м бац цуч мо селла ира. Наха цхьа бохам хургбар да ала, шийна кхоза бохам байтаргболаш я са сесаг. Бакъда, сона фу цайда ба цун, шиЙ меттаца ше Іеттаи санна, цо сайна лазар деш хилча. Дале а, аз сатох цо фуннагІа аьлча а. Цунах ца кхаьлига дац са из, цхьаццабола со сай йоккхача сагах кхераш ва аьнна хете а. Сесаганара йиеІачух фусам шеддулга аз кхетадаь да. ТІаккха аттагІа деций Вазипат эгІаз а ца югии сай бегенна чІета техача. Сона детачох-м да.

Тахан дикка хьевелар со Махьмадига хьажа вахача. Тахан къаьстта дикагІа ва из.

— Хьона хьайна хезарий дальи кхайнаш? — хьаьттар аз Махьмадага. — Мишта ю цун оаз?

Раьза воацаш бІарахьежар сона Махьмад. Из кулгаш лестаде аьлча эгІазьухаш хилар кхетадора аз.

— Даьццз цу тайпара бегаш бе мегац, — йоах Махьмадй, сона юкера дІахо а воалаш. — Пайхамар ше воацчоа лазаац цун оаз.

— Ишта дале-м хац сона, — ях аз маьзаре. — Аз-м Іа хье дІавехаш дальи хинйоа амиад хьацдаь хеттар.

ТІехьарча са денна сана бартхоаттам эшаш ладувгІашза-м Іергвац со.

ВагІачара уравнихар из. Геттара хьагарга а вена аІарвенна сона бІархьежар Махьмад.

— Оалла! ва хьо? Е даьла къайле ховш ва? — бІаргашца со ма воалаш мо мара бІарг сона тІера баккхадар [illegible].

— Цу гІулакха е оаллаІ хила а везац, е даьла къайле ховш хила а везац.

ТІехь-тІехьа сай денна Махьмад цецвоахаш санна хеталора сона. Цецвалар а кхеравалар а вІашагІъайнадар цун бІаргашка.

— ТІаккха мишта ладувгІа воала хьо сога, е кхычунгара бартхоаттам эцаш?

— Из геттара атта гІулакх да.

— Мишта, мишта? — геттара норзагІваьлар из.

— Телевизорга хьажацій хьо? — ях аз. — ХІара сарахьа цунна уллувра хьевоалаш мичав хьо.

Ца кхеташ саьнга латтача шоай телевизоргахьа дІаийрзар Махьмад. Из сайгахьа хьа ма ийрзаиге а хайра сона из сайна хетачох ца кхийттарга.

— ЭгІа-м ваьвац хьо, Іабдас? — аьлар цо юхера а. — Е со волча вира хьоа бІаб Іа?

— Из а, е вом а даьдац, — лаьрхІа ях а цунга. — Хьо кацца ма аллинге а антенна хьона бага йолларгьы аз, тІаккха кали дІакъайлача телевизор хьа нийа тІа оттаергьа. Цо шаьра хьахьокхаргда цу чу хьоца хулаш дар а, Іа мел оала дош я. Дала хоастам ба, вай хана техника цхьаккха хІама къайладохийтаргдоацаш дикка дегІлена я.

ЦІагІа гІолла дІа-хьа вехар Махьмад. Цкъарчоа из сайх лаьтавоал меттар сона. Тамаш а яцар, ишта кхохавенна вайнавацар сона из хІанзалца цІаккха а.

— Іаббас, — аьлар цо юха а сона хьалхашка саца а сона. ХІанз кІеззига сабарегІа хийтар сона из. — Со дега кІаьда саг ва. Цудухьа хьона эгІазвахар а хІанзалца гайна доалаш дацар са. Ваьна...

Махьмад ала воалар фу дар яхетадаизар аз, цу хана чуена са йоккха саг Вазипат юкъе а ийкха цо жовкъарле йир цуна ше алла воаллар чакхдаккхара.

— Сона-м ховра цхьа бохам боацаш хьо унхаза хьо ца аулга, — тІаьрхар из сона. — Цамогаш хилча мукъагІа бита нах...

— Вазипат...

— Сона-м хов делача цун бІаргашка хьежача хьона укхо бохам баьлга, — юха а йист хилийтанзар из Вазилата. — Дукха ваха хьо, Махьмад, хьо хьакъал долаш саг ва, укханга ла ма-дувгІалахь, укхо аьнначох дерабуьм мабелахь... Воллех чу, — са вхьарс озабир Вазипата.

— Со-м воагІа.

НаІаргара со дІахьевача истола хьалхашка хулгашца норта а лаьца вагІар из.

— Сарраха хьавеллаь, — аьлар из цунга цхьакха хІама ца хилча санна, — со хьога хьежош хургва хьона.

Цо норта достабича санна хийтар сона...

МИШТА ЛАДУВГІАРГДА БАРТХОАТТАМГА?

Юмористически дувцар

ЦІагІара аре ца воале а моттара гІеттав, дуачуй чам а во бац. Сона Іохайна нотама, гІогІи ткъами диар, чай тІамолаш чІаьпилга массехк дакъилга диар.

— ХІанз тоаменнара лархІа метаргва хьо, — ях аз Махьмадага, — цхьа-ши да даьлча ара а варгва.

— ХІана-м геттара дикагІа хетар сона. — йоах Махьмадй, чахь къурт а беш. — ЛархІа метарг а да со тоавеннарт... Вешта...

Фу ала воал-те аьлча салла бІарахьежар со цунна. Кхы а лазаро согоддой-те аьнна хийтар.

— Фуд хьа из «Вешта» яхилга? — хетт аз. — Лазаро сагоддеш-м вац хьо?

— А, а, вац. Лазаро нІалла согот е дац. Дукхьал дегІацара миэ ашабалар мара. Бакьда, цкъарчоа се сай дилла дукхьал водаш хилархтийна вахына вар со.

Шоашта ма-хой шоана, велавала дагаделача сона сатоха мел хала да. Бордах цер а техар аз. нІелгий мІаршта бІара а хьежар, цо велавалар юхатох яхийдаь. Цунах хІама хиланзар, массала а санна чІоагІа велавеннавеце а лаьгІо велавелар.

— Сенах вел хьо? — хаьттар Махьмадй раьза воацаш. — Тешаций хьо аз яхачох?

— Мишта тешац со, — ях аз гІулакх гаьна ца доаккхалга лоаш. — Геттара чІоагІа теш.

Цунца дІадерза мегаш хиндар из деррига а. со велавалар ца зийна Махьмада сесаг юкъейккхаепаре.

— Сона сайна-м хезар, — йоах цо, — цхьа бус ма сейттазза ер шийн дальага кхайкаш. Кхера а сина со тІалхача бІаргашка дизза хий латтар. «Фу хиннад хьона?» хаьттар аз. «Сай даьла ва со дІавехаш», йоах, уххаина юхера дІалланзар со цу бусанабара бІарг вІашка биллинзар аз.

«Валар кхеравенна хилнав», — велавелар со сай дагахьа. — Ца хилча, мишта хІама мишта дагадохаргда».

Тем баьбале я, е тха къовсам кІоарглуйга ца лоаш дале а, Махьмада вІеззига сатийсаь санна хетаделар сона.

Шоана ма-хой Махьмад сона мела дукха шераш долта. Цун оамалаш йовзар сона, из мишта вий ховра. Мишта хац из бера хана денз доаллаха далаш тхо хиача. Хьанала саг вар Махьмад, къахьегам безаш саг вар. Ишта кхебаьбар цо шийй хезал а.

Дина из тІаккхуш ва аьнна хетаргдолаш цхьаккха хІама дайнадацар сона цунгара. Лакал а ца воалаш деш санна лора, дукхагІа йолча хана дута а дутар. Мархийна а дукха тІаккхуш вацар. ТІаккха хІанз цІаьхха цун саккхетам хувцабаларо цецвоаккхавар со.

— КъайлагІа воалаш саг хиннав хьо, — ях аз цунга цхьа юкъ лаьнача гІолла. — Сона метта а дац хьо иштта чІоагІа къематдених тешаш вий.

Дошха садаьккхар Махьмада. Кхы а аз хІама аларга хьежайа санна дукха наьгІар ая корта чу а бахийта йист ца хулаш.

— Хала хІама да из, — аьлар юхера а. — чІоагІа хала хІама да бартхоаттам оцаш къематдийнахьа Жабраьил-Малейка духьаллатта веанлга.

— Хьона фу хоа цунех?

— Массанена ховр хов-ях... Массе бусалбана ховр.

— Дукха бий къематари юхабаьхна бусалбаш? — юхавоалаш вацар со. — Цхьаккха вайнавай хьона царех?

— Даьлах тийша ва хьо, дала ше лоравоала хьо! — цІогІа ийкхар цунга. — Са хІагІа ма дел уж къамаьлаш, сона хоза а ма де.

Со шек вацар лазаро из кхераваь хиларах. Из мел гаьна дергда ха йиш яцар, бакъда, цкъарчоа кхерам цунна чубессалга гуш дар.

— Дикадь, — аьлар аз велла а луш. — Кхы хьа цІагІа а хьона ховш а из тайпа къамаьл дергдац аз. Бакъда, хьогара къематдийнахьа

Ахьмад ВЕДЗИЖЕВ

ФЕ ХИЛА

Укх тІеххьарча хана касткаста моттигаш нийслу транспорт гІаьшлошта тІеттадуш. Цунна бехке ба наькъагІа лелара Правилаш теркал ца еш, дехьабувла боккъо йоацаче моттигашка гІолла. цу тІа а гаргга яхьача йоагІаш автомашинаш е трамвай йолдашехьа а. наькъах дехьабувлаш бола гІашлой шоаш.

Грозне вахаш вола Гонтарь Андрей, наьха санна корта бохош дола малар а менна, вІалла доги ца хетачох. Индустриальни улицагІарча машинаш лелача наькъа тІа а ваьнна волавенна. Цхьабакъда. цигтача сихха ший наькъагІа йоагІа машин тІа а кхийтта вокаваьа. тІа ца тоха гІерташ водителя ший хур даьдоллашехьа а. Гонтарь хала чов а хинна, больнице вихьав.

Сихвенна улицел дехьавала гІортарах. наькъагІа лела транспорт теркал ца ярах машин тІа а кхийтта вийлав пенсионер Бодриков. Цу бахьанагІа чІоагІа лозаваьв Чаьчана-Ойлара 65 шу даьна Джабраилов а.

Кезайоазонца, радиоца, телевиденеца оаха цкъа санна дукхаза а йийцай наькъашка гІолла лелача берий самалеш, хІаьта а, доккъейх ловз яхаш хІама а машинаш лела-ча наькъашка гІолла кхесташ кул берш, соалозаш хеэк. Цу ловзарех декадар дацац.

Наьха тІа ІотІаоттача мухалегІа соалоз хехна чубоагІаш машина кІал а ваха вийнав № 53 йолча юкъерча школа 6-ча классера дешархо Ламаев Данильбев.

Ша билача шаьрача наькъашка гІолла водителаша боарамал тІехьлха машинаш хехнар бахьан долаш наькъашка хатараш дукхагІа хул укх тІеххьарча деношка. ПАП-5 доалахьарча ПАЗ-672 автобуса водителя Чуб Викторa шаьрача новкъа гІолла машин сов сихха лаллярах кувета чу а кхесса тІакІалтІа яьнихай из. Автобуса тІа ваьгІа, цхьанна а хІамаьна бехке воаца кхо пассажир чІоагІа лозаваьв.

Укх тІеххьарча кІирагІа республика наькъашка 47 аварн яьй, 5 саг ва а вуьш, 15 сага човнаш а еш.

НГІАССР МВД ГАИ.

Іоажала футтаройна

Цхьан хана лораша бовргба яьха бІаьши нах... бахаши къахьегаш ба мехха тайп-тайпарча моттигашка. Шоаш «шоалагІа малха баларах» уж дехьарийла ба реаниматологена. Ах бІаь шу гаргга хьалхагІа СССР-е тъахинна из медицина хьалхарча мугІарашка а яьнна дІаэттай.

— Нах боврцеи Іоажалцен дувзадена баьхаш сов чоалханен духтІавоалалургволаш да аьнна хеташ хиннадале а, — йоах реаниматологен лард елларех цхьанне академика В. А. Неговске, — адамлен уйланна дим хала хиннад леш латта е айна аьнна вахаре функцеш яха меттаоттавлургьяц аьнна хеташ хиларца машар бе. Цхьабакъда, вІалла дукха ха а йоацаш аьлар хоталю. Цудухьа дарбан процессаш дІакъаста йиш йоаца дакъа а хинна дІаэттай реанимаци.

Неговский — 250 совгІча Іилман балха автор. Кийча а я, цу тІа дІаяьзъяь сага организм дийнъяра методологи советски доазол дехьарчеи медицински практика арсенала юкъехай.

Владимир Александрович

Неговский — СССР Пачхьалкхен премей лауреат, кхыча мехашкарча дукхача академей сийлахьа член. Из — СССР медицински Іилмай Академе организм дийнъяра йолча эксперементальни физиологе Іаьна-тоханма лабораторе кулгахо.

В. А. Неговский шийна ладувгІаш хиннарашта юкъе ва дорий гоазал лахбеча Центральни Института реаниматце кафедре цо лекци йийшачул тІехьагІа.

В. ХРИСТОФОРОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

13-ча ЯНВАРЕ

В. И. Ленина цІерагІа культура Дворец. 15.00. Кинодезарий «Дагалаттар» яхача клуба заседани. 17.30. Электромузыкальни инструментий ансамбла концерт.

Н. К. Крупская цІерагІа культура Дворец. 12.00. Вераштa лаьрхІа наькъашка леларa бокъонех йола беседа.

Химиков культура Дворец. 17.30. «КПСС ЦК ноябрьски (1978 ш.) Пленума решени кхочашъергьа» яха беседа. 17.45. Социалистически яхье хьалхйе лелараштa хетадаь «Вай кІира» яха радиожурнал. 18.00. «Ден нердадараш» яха кинопанорама.

Пролетарски цІерагІа культура ЦІа. 10.00. Бокх беш хургьа аттракционаш, ловзаре автоматаш. 11.00. Бокх беш хургда «Чебурашка» яха берий кинотеатр. 13.00. СуртдиллагІа диллара конкурс.

14-ча ЯНВАРЕ

В. И. Ленина цІерагІа культура Дворец. 15.00. «Факел» яхачи студерча лагирхой театра заседани. 15.00. Электромузыкальни инструментий ансамбла концерт.

Н. К. Крупская цІерагІа культура Дворец. 10.00. Бокх беш хургда берий кинотеатр, ловзара автоматаш.

Химиков культура Дворец. 13.00. Спортивни ловзараш. 17.00. «СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дера накъадоллаш» яха беседа. 18.00. «Ден нердадараш» яха кинопанорама.

«Красный молот» завода культура ЦІа. 10.00. Бокх беш хургьа филателистий клуб. 13.00. «Капронах баь цхарал» яха художественни фильм. 17.30. СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дера хетаь беседа.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

13 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Хаъ».
8.40 — Іуйранара гимнастика.
9.00 — «Буратино выставка».
9.35 — «Шоана, даь-нанной!».
10.05 — Адыгейски АССР халкъий [illegible] ансамбла концерт.
10.35 — «Кегрин боплам дІа-ц[illegible] лелар».
11.05 — «Іуйранара почта». Музыкальни программа.
11.35 — «Ер [illegible]».
12.05 — «Могамба» Іилман-популярни программа.
13.10 — «Спортлото» тираж.
13.25 — «Литературни беседаш».
14.00 — «Берривтерча [illegible]». Къинабаседен [illegible] концерт.
14.40 — «Фуд из [illegible]».
14.55 — Фильм—берашта. «[illegible]» яхача телевизионни художественни фильма премьера.
16.00 — «Вай мохк» [illegible] Малхбоалехн бола кинопрограмма.
17.00 — «[illegible]» дунен тІа».
18.00 — «[illegible]» яхача документальни фильма премьера.
19.05 — «Лирически концерт».
19.30 — «Джульетта из [illegible]». Телевизионни художественни фильма премьера. (ГДР).
21.00 — «Хаъ».
21.35 — Останкинерча концертни студе [illegible] К. [illegible] сийре.
23.10 — [illegible] РСФСР [illegible] артистка Т. [illegible] — [illegible].

II ПРОГРАММА

8.00 — «Объектив».
8.30 — ДІадоах «[illegible]» Ленинградски ансамбла.
9.30 — «[illegible]».
11.00 — [illegible] «[illegible]».
11.35 — «Дунен [illegible]» [illegible].
12.00 — «[illegible]». Кинопрограмма.
12.30 — Фильм.
13.35 — «[illegible] тІа». Субтитрашца дола художественни фильм.
14.30 — «Б. Полевой [illegible]».
15.35 — Абая цІерагІча Казахски Пачхьалкхен академически операй балета театра [illegible] концерт. Алма-Атера передача.
16.10 — «[illegible]».
16.00 — К.-М. Вебер «[illegible]».
16.30 — «Омега» яха вариант. Телевизионни дукхача серей кино.
18.00 — «Поэзи — музыкашца».
18.05 — «Саги знания».
19.35 — [illegible] СССР чемпионат. Алма-Атера передача.
20.15 — «[illegible]»
20.30 — «Кинонаькъбара клуб».
21.00 — «[illegible]». Телевизионни художественни фильм.

14 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Хаъ».
8.40 — «Зарядка [illegible]».
9.00 — [illegible] цІерагІча музыкально - педагогически института дешархой [illegible] а студенттий а концерт.
9.30 — «Будильник».
10.00 — «ГІулакх ду Советски Союзa».
11.00 — [illegible] «[illegible]» фильм». Художественни фильм.
12.30 — «Юртаре [illegible]».
13.30 — «Музыкальни киоск».
14.00 — «Театра спектакль». М. Горький. «Достигаев [illegible]». СССР Пачхьалкхен академически [illegible] театра фильм-спектакль.
16.00 — [illegible] «[illegible]» яхача телевизионни документальни фильма премьера.
16.30 — И. Штраус. Вальс. ДІадоах Централни телевидени Іуйригеннани радиой [illegible] симфонически оркестра. Дирижер — [illegible] ССР халкъа артист Н. Ярви.
17.00 — «Кинонаькъбара клуб».
18.00 — Дунен халкъошта [illegible] панорама. (Интервидени).
18.45 — «[illegible]». Мультипликационни фильм. [illegible] серии.
19.05 — Балета артистий концерт.
19.30 — «[illegible]». Останкинера концертни студера [illegible] сийре.
21.00 — «Хаъ».
21.35 — «[illegible]». [illegible] конкурс. [illegible] передача. [illegible].

II ПРОГРАММА

9.00 — Спортах дола телевизионни документальни фильмий программа.
9.30 — Татарски АССР Пачхьалкхен халкъий халкъарий ансамбла концерт.
10.00 — «Шоана даь-нанной!».
10.30 — «[illegible]» [illegible] конкурса [illegible] К. [illegible]. Ленинградера передача.
11.00 — «[illegible]».
12.00 — «Іуйранара почта» яха музыкальни программа.
12.30 — «СК Турнир» Ленинградера передача.
14.00 — «[illegible]» яхача искусствий фестивала тІеххьара концерт. Кремлерча съездий Дворецера передача.
16.45 — «Вариант Омега». Телевизионни дукхача серех дола художественни фильм. [illegible] серия.
18.05 — «Айтматов Чингиз дунен».
18.45 — «Могамба». Іилман-популярни программа.
19.30 — [illegible] Европа чемпионат. СССР сборни — [illegible] сборни ЦСКА [illegible] передача.
20.15 — «[illegible]»
20.30 — Централни телевидени Іуйригеннани радиой электромузыкальни инструментий ансамбла концерт.
21.00 — Іилман-популярни фильмий программа.
21.40 — «Олеги Айнаг». Телевизионни художественни фильм.

РАДИО

13 ЯНВАРЬ

6.40 — «[illegible]».
6.50 — [illegible] (нохчий меттала).
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.25 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.25 — «[illegible]». Радиожурнал (эрсий меттала).
8.55 — [illegible] (эрсий меттала).
10.20 — «[illegible]» яха сатирически журнал (нохчий меттала).
11.00 — «[illegible]». Производства [illegible] концерт.
13.00 — «[illegible]» (гІалгІай меттала).
14.30 — «Литературни передача». ДІадеш автора (эрсий меттала).
16.00 — «Кавказа Іуйре» яха радиожурнал (эрсий меттала).
18.30 — «Гаьнарча [illegible]» яхача [illegible] передача (нохчий меттала).

14 ЯНВАРЬ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.25 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.25 — «Шоана [illegible]» (эрсий меттала).
11.15 — «[illegible]» радио керда музыкальни [illegible] (нохчий меттала).
11.30 — «Къона тІехье» (нохчий меттала).
13.15 — «Коллектива сий». «ВАЗ»-а [illegible] передача (эрсий меттала).
16.00 — [illegible] музыкальни программа (эрсий меттала).
16.30 — «Школьни глобус» (эрсий меттала).
18.00 — «[illegible]» (гІалгІай меттала).
18.30 — «[illegible]». Концерт (гІалгІай меттала).

Хоаттам

Тахан республике гІоллен Грознен кІезиг-дукха морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш. къилбаседехьара гІийло мух а хьекхаш ха хилен фегара температура республике 0 градусагара 5 градусага кхоачаш, Грозне 1—3 градус шийла хилен тарлу.

Кхоанен домmен юкъ-юкъе сиха а екхаш кхаьла хургьа. 15 январе цхьацца йолча моттигашка кІезиг-дукха ІотІаелхаш а йолаш, дохк а доаллаш, малхбоалехьара секунде 3—7 метр сиха мух а хьекхаш ха хургьа, фегара температура — бийсашка 9—14 градус шелал йолаш деношка 2 градус шелалгара 3 градус йовхалга кхоачаш.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гІа этаж). Телефонаш редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктохкала секретаре—3-34-38; партийни вахарен культурен отделе — 3-61-46; промышленноста отделе — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректорске — 2-89-66.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства 3-42-28; отдела писем—3-74-68; бухгалтерии—2-54-30; корректорской—2-89-66.

Газет арадувл шинарен, ерен, шоаттен деношка

СФ05014. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 291.